

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ücret

YASAK

KLATAK

PLAR

54

YASAK KİTAPLAR

BÜLENT HABORA

BÜLENT HABORA

YASAK KİTAPLAR

HABORA KİTABEVİ

Nuruosmaniye Cad. Atasaray Kat 1 No: 106

Cağaloğlu — İstanbul

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bu kitabı en fazla kitap toplattıran savcıya, en fazla aleyhte rapor veren bilirkişiye ve «Türkiye’de fikir özgürlüğü vardır» lafını en fazla eden Politikacıya adıyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ÖNSÖZ

«Bu küçük boyutlu çalışmamız gün ışığına çıkınca, bazı savcılar ve bilinen bilirkişiler artık gerçekleri görürler ve kitap toplattırmaktan vazgeçerler,» diye bir şey düşünmedik bu çalışmayı hazırlarken. Koskoca Türkiye Cumhuriyeti Anayasası dinlenilmedikten sonra, Türkiye'nin en ünlü hukukçuları dinlenilmedikten sonra, koskoca Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinin arkası arkasına verdikleri beraat kararları dinlenilmedikten sonra, biz ne söylesek boş. Gene kitaplar toplattırılacak ve gene yazarlar, çeviriciler mahkemelerde verilecek.

Ama gerçek şu, Türk okuyucusundan gizli tutulmaya çalışılan eserler, çok çok 5 yıl, bilemediniz 10 yıl sonra gene yayınlanacak. Hatta bir değil, birkaç yayınevi aynı anda yayınlayacak. John Steinbeck'in «**Bitmeyen Kavgâ**» sı gibi, Nazım Hikmet'in eserleri gibi, Sait Faik'in «**Medarı Maişet Motoru**» gibi, Dostoyevski'nin bir eseri gibi...

Ve gazetelerde çarşaf gibi ilânlar çıkacak: **Toplattırılan kitap Okuyunuz**». Belki ilânlara şöyle bir cümle de konulacak: «**Bilirkişi bay X'in raporuyla, savcı bey Y'nin teklifiyle toplattırılan kitap**».

5 — 10 yıl sonra, televizyon Türkiye'de dal-budak saldığı zaman, yayınevleri reklâm filimlerinde, belki de bu toplatma belgelerini yayınlayacak. Ve reklâm filimlerinde fotoğraflar da çıkacak, «**İşte kitaba rapor veren bilirkişi**», «**işte kitabı toplattıran savcı**» diye. Ve herkesin evinde televizyon olacak o zaman, bilirkişinin de evinde, savcının da evinde...

Bir yandan televizyonda reklâm filimleri gösterilirken, öte yandan gazetelerde isim isim, belge belge bu kitap toplatma olayları yayınlanacak...

Ve bugün Türk okuyucusundan gizli tutulmaya çalışılan eserler, çok çok 5 yıl, bilemediniz 10 yıl sonra gene yayınlanacak. Bugün kitapların toplatılmasını sağlayan bilirkişiler, savcılar, belki de 5 - 10 yıl sonra, kızlarından - oğullarından, gelinlerinden - damatlarından bayram yahut da yılbaşı armağanı olarak alacaklar bütün toplattırdıkları kitapları. Ve hem teşekkür edecekler, hem de kitaplıklarının en güzel köşesine koyacaklar.

Ve ileride bu kitaplar yeniden yayınlanırken eserin toplatılma hikâyesi belgeleriyle (bilirkişi raporları, mahkeme-

ye sevk dilekçeleri ve mahkeme zabıtları gibi) kitaba eklenecek. Ve belki bu kitaplar da bayram yahut yılbaşı armağanı olarak gelecek toplatılmada payı olanlara. Armağanı getiren kız yahut oğlan, gelin yahut damat herhalde «Yahu peder bey, bütün dünyada yayınlanan bu eser Türkiye’de yayınlanınca toplattırmışsın,» diyecek. Bilmiyorum armağanı alan ne cevap verecek...

Bu küçük boyutlu çalışmamızı hazırlarken tek birşeyi düşündük; İsveç’den Fransa’ya bir çok batı ülkesinin gazetelerinde sözü edilen «Türkiye’de yasaklanan ve toplatılan kitaplar» olayını elden geldiğince Türk kamu oyuna duyurmak...

B. H.

KİTAP VE KİTAP TOPLATMA KORKULARI

«Modern çağın değişik fikir cereyanlarını ortaya çıkarttığı bir gerçektir. Fikirden korkmayınız...»

SÜLEYMAN DEMİREL

20. yüzyılın bu ikinci yarısında, dünya ulusları çeşitli önemli olaylara adlarını koyarlarken, Türkiye de, belki gelmiş geçmiş en büyük gericilik olayına imzasını basmaktadır: **Fikirden korkmak ve fikirlerin yazılı olduğu yayınları yasaklamak.**

Cumhuriyet Halk Partisi devrinde de, Demokrat Parti devrinde de, koalisyon devrinde de ve günümüz Adalet Partisi devrinde de yönetici kadro fikirden ve fikirlerin yazılı olduğu yayınlardan korkmuşlardır.

Ve bu korkaklık gittikçe büyümüş, kocamanlaşmış ve günümüzde bir terör, bir baskı haline dönüşmüştür.

Yönetici kadro kendi çıkarlarına uygun gelmeyen bütün fikirlere halkın yanlış bilgisine dayanıp «**komünist - komünizm**» diyerek bütün organlarıyla hücum ederlerken, öte yandan da kitap yasaklayıcıları var güçleriyle kitapları toplattırmaktadırlar...

Ve bu toplatma her yer tenhalaşınca, ortalık kararınca olmaktadır. Yayın toplatma kararları me-sai saati sona ermek üzereyken gelir Emniyet müdürlüklerine. Ve sivil polisler (bazen de resmi) me-sai saati sona erdikten sonra yaymevlerini, kitabevlerini dolaşmaya başlarlar. Evet, aydınlıktan ve ışıktan korkmaktadırlar kitap yasaklayıcıları ve işte bu korkularıdır ki, kendilerinin hiçbir zaman yazamayacakları o dev eserleri hava karardıktan sonra toplatmalarına sebep olmaktadır.

Yöneticiler kendi düşüncelerini desteklemeyen fikirden korkuyorlar. Ve bu korkularını da kitap, yayın

toplatmalarını gizlemekle, saklamakla açık açık belli ediyorlar.

İyi olduğuna inanarak yaptıkları bütün «iş»leri propagandistleri, radyoları, gazeteleri ve çeşitli organları ile ve büyük bir gururla Türk Ulusu'na duyuran yöneticiler fikir ve sanat eserlerini yasakladıkça, bu olayı duyurmamak ve Türk Ulusu'ndan gizlemek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Açıkcası bu yasaklamaların, bu toplatmaların herkes tarafından öğrenilmesinden korkmuşlardır. Ve üstelik, kendileri de bu yaptıkları «iş»in hiç de iyi bir «iş» olmadığını bilmektedirler. Bildikleri içindir ki «**Bu yıl 5 baraj yaptık, 84 ilçeye okul yaptık, 75 köyün yollarını yaptık,**» dedikleri gibi «**Bu yıl 5 yabancı devlet başkannın kitabını yasakladık, 22 büyük batılı yazarın romanını topladık, 75 çeviriciyi mahkemeye verdik,**» diyememektedirler...

Ve yaptıkları «iş»in öğrenilmemesini öyle bir istemektedirler ki, yasakladıkları, toplattıkları, yani Türk Ulusu için zararlı gördükleri yayınların adlarının yazılı olduğu ve kendilerinin bastırdıkları kitabı bile gizlemişlerdir.

Aşağıda Sayın Aziz Nesin'in Türk Solu dergisinin I numaralı ve 17 Kasım 1967 tarihli sayısında çıkan «**Anayasa Mahkemesine Verilmesi Gereken Utanç Belgesi: Yasak Kitaplar**» başlıklı yazısında okuya-

caksınız bu sözü edilen kitapla ilgili bazı şeyleri. Evet, dâvâlarında haklı olduklarına inanan kişiler yaptıklarını gizlemez, açığa çıkarırlar. Kitap, plâk yahut da diğer yayınları yasaklamayı «**önemli bir görev, iyi bir iş**» sayanlar bu gizli kitabı da yüzbinlerce basar ve tıpkı «**Komünizm Nedir?**» adlı kitabı dağıttıkları gibi parasız dağıtırlardı. İşte bu gizlilik, yaptıkları «**iş**»in en ufak bir noktasının bile doğru olduğuna kendilerinin de inanmadıklarını göstermektedir.

Diyorki Sayın Aziz Nesin o yazısında:

Yazımın başlığını «Bir rezâlet» koyacaktım. Ama okuyanların, «Rezâlet bir taneyse, başımızın üstünde yeri var, bal börekle besleriz» diyeceklerini düşündüm de başlığı değiştirdim.

Polisler, evimi son arayışlarında, bavullarla kitaplarımı alıp götürdüler. Sonra da gazetelere, bir çok suçlamaları arasında, evimde yasak, zararlı kitapların bulunduğunu da haber olarak bildirdiler.

Bu olaydan sonra, yasak ve zararlı kitap hangileridir diye düşünmeye ve bunu araştırmaya başladım. Bu konu, evinde kitap, dergi gazete bulunan herkesi ilgilendirir. Kitaplarınızdan hangilerinin yasaklanmış olduğunu bi-

liyor musunuz? Oysa bilmeniz gerekir. Yoksa bilmeden suç işlemiş olursunuz.

Bir kitap nasıl, kimlerce yasaklanır? Kendisi de bakanlık etmiş olan sayın Bülent Ecevit'in, deneyimlerinden de yararlanarak, 1 Mayıs 1965 de Milliyet Gazetesinde *yayınlanmış «Sansür» başlıklı yazısından şu parçayı okuyalım:

«Eskiden de Resmî Gazete'lerde, «İlişik listede adları yazılı matbuaların Türkiye'ye sokulmasını ve dağıtılmasının yasak edilmesi... 5680 sayılı kanunun 31 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca kararlaştırılmıştır.» haberlerini okuyunca, biraz içim burkulur, biraz kuşxulanırdım. Çünkü bu kitap ve dergilerden çoğunun, dost ve demokratik batı ülkelerinde yayınlanmış, iyi, ünlü yazarlarca yazılmış olduğunu gördükçe, o ülkelerde, o kalemlerden o kadar çok sayıda «zararlı» eser çıkmasına şaşar kalırdım. Bu kararların hangi ölçülere göre ve nasıl alındığını merak ederdim.»

Sayın Ecevit, Bakanlığı sırasında bu merakını giderme olanağı buluyor. Yasaklanması için, aylarca önce Yunanistan'da yayınlanmış bir dergi geliyor Bakanlar Kurulu'na. Niçin yasaklanacak? Çünkü içinde, Aziz Nesin'in Türkçeden çevrilmiş bir hikâyesi var.

Sayın Bülent Ecevit, bu olayı, yazısında şöyle anlatıyor:

«Sayın Aziz Nesin'in bir hikâyesini Rum-

caya çevirerek yayınlayan bir Yunan dergisinin, Türkiye'ye sokulması, gene çıkışından aylar sonra, yasak edilecekti. Oysa aynı hikâyenin Türkçe aslı Türkiye'de çoktan yayınlanmış, yıllardır kitapçılarda satılıyordu.»

Şu olay, bizdeki kitap yasaklamanın saçmalığını göstermeye yeter. Ama bu konuda bundan büyük saçmalıklar da yapılmaktadır.

Bakanlar Kurulu kararıyla kitaplar yasaklanır. Sonra bu yasaklama kararları, Resmi Gazetede ilân edilir. Demek ki yasak yayınların bilinmesinde hiç bir gizlilik yoktur. Tersine, bunların bilinmesi gerekir. Gelin görün ki, bu yasak yayınları içinde toplayan kitap basılmış ama gizli tutulmuştur.

Her akli başında, her mantıklı insanı şaşırtacak bir kitaptan sözedeceğim. Bu kitabın adı «Yurda sokulması ve Elden Ele geçmesi Yasak Yayınlar» dır. Böyle bir kitabın olması çok iyidir. Çünkü, bu kitaba bakarak, hangi yayınların yasaklandığını öğrenir, böylece suç işlemekten kurtuluruz. Ama bu kitabı bulamazsınız, çünkü gizlidir. kitabın üzerinde «Gizlidir» yazısı vardır. Bu saçmalık, az önceki örnekte gördüğümüz kitap yasaklama saçmalığından daha da baskındır. Bir kitap ki, yasak yayınların neler olduğunu sıralıyor, ama kendisi gizli. Böyle olunca yurttaşlar, yasak yayınların neler olduğunu nasıl öğrenecekler? Bu kitabı, siz de benim gibi görmüş

olsaydınız, neden gizli olduğunu, yurttaşlardan gizlendiğini anlardınız. Bu gizli kitap, utanç verici saçmalıklarla doludur. Elbet böyle bir belge gizlenir, başka ne yapılabilir?

Polisin aldığı kitaplarımdan hangilerinin yasak yayınlar olduğunu öğrenmeye çalışırken, sözü geçen bu gizli kitabı elde ettim. Gizlilik bu denli saçmalığa dayanırsa, onun gizliliği kalmaz. Ve sözde gizli olan böyle bir belge de kolayca elde edilebilir.

Bu gizli kitap, İzmir Demiryolları Matbaası'nda 1965 de yayınlanmıştır. İçinde, aşağı yukarı yasaklanmış dörtbin yayın vardır. Bunlar abece sırasına göre yazılmıştır. Her yasak yayın arasına boşluk bırakılmıştır ki, bu gizli kitabın yayınından sonra yasaklanan yayınlar da bu boşluklara yazılabilsin. Bu gizli kitabın başındaki açıklamada anlatılmaktadır.

Yayın yasaklamada akıl almıyacak ve genel hukukun özüne aykırı olan birşey daha var. Yayınları Bakanlar Kurulu yasaklar. Nasıl yasakladığını da Sayın Bülent Ecevit'in verdiği örnekte gördük. Ama bunun dışında, tek başına İçişleri Bakanlığı da dışardan gelen herhangi bir yayını yasaklayabilir, yasakladıktan sonra da, Bakanlar Kurulundan yasaklama kararı çıkarılır. İşte, kitabın açıklaması:

«Yabancı memleketlerde basılıp zararlı

yazı ve sözleri kapsayan kitap, gazete, dergi, risale vesair basılmış kâğıtlarla harita, atlas ve plâkların yurda sokulmaları ve dağıtılmaları ve Bakanlar Kurulunca yasak edildiği gibi, Bakanlar Kurulundan acele karar alınmak üzere İçişleri Bakalığınca da yasaklık kararı alınabilir.»

Yani, önce yayın yasaklanıyor, sonradan da yasaklama kararı çıkarılıyor. Eski deyimle, alman karar, eylemin «makabline şâmil» oluyor. İçişleri Bakanlığının yasakladığı bir yayını, sonradan Bakanlar Kurulu yasaklamayı gerekli görmezse ne olacak? Bunun açıklaması yok, çünkü buna ihtimal bile verilmemiş... Nitekim, yukarıda aldığım yazısında, yayın yasaklamalarını yeren sayın Bülent Ecevit'in Bakanlığının bulunduğu Bakanlar Kurulu, akıl almaz yayın yasaklamaları yapmıştır ve bu yasaklama kararlarında, Bülent Ecevit'in de, imzası vardır. Örneğin, bu yasaklamalardan biri de şudur.

«Polonya'da yayınlanan bilumum matbualar, plâk, ses bantları ve benzerleri, hangi dilde olursa olsun» yasaklanmıştır. Yasaklama kararının tarihi, 25-10-1962.

Bu yasaklama kararındaki «Polonya» yerine, Bulgaristan'ı, Çekoslovakya'yı, Doğu Almanya'yı, Arnavutluk'u Macaristan'ı, Romanya'yı, Sovyetler Birliği'ni de koyabilirsiniz;

çünkü onlar da, yukardaki gibi yasaklanmış-
tır:

«Arnavutluk'ta, Bulgaristan'da, Çekoslovakya'da, Macaristan'da, Doğu Almanya'da, Romanya'da, Sovyet Rusya'da yayınlanan bilumum matbualar, plâk, ses bantları ve benzerleri her dilde, bu devletlerde veya bu devletlerin haricindeki resmî, yarı resmî organ ve ajanları tarafından yayınlanan bilumum matbualar her dilde yasaktır.»

Elbet benim bu yazımı, ilgili savcılar okuyacaklardır. Kendilerine bildiriyorum: Son olarak Romanya'ya, arkasından da Sovyetler Birliği'ne gitmiş olan, Başbakan Süleyman Demirel, öbür bakanlar, birlikte bulunan parlamento üyeleri, Nazmiye Demirel ve berberi, gazeteciler, bunların hepsi de, Bakanlar Kurulu'nun bu yasaklama kararını çiğnemişlerdir. Çünkü bunların hepsi de yanlarında, Romanya'da ve Sovyetler Birliği'nde basılmış, ya hediye olarak kendilerine verilen, yada satın aldıkları kitap, dergi, gazete ve plâkları Türkiye'ye getirmişlerdir. Gümrükten geçerken benim kendi fotoğraflarımı, çocuklarıma getirdiğim oyuncakları bile alan gümrükçüler, Romanya ve Sovyetler Birliğine giden bu heyetten, bu gibi yasak yayınları almamışlarsa, savcılar kendilerine sorsunlar; elbet bu saygı değer kişiler doğruyu söyleyeceklerdir.

Her türlü matbuanın yasaklanması ne de-

mektir, ne korkunç şey... Bu yasaklamanın altına imzalarını atanlar, yaptıkları işi hiç düşünmediler mi? Matbua, basın makinasında basılmış herşey demektir. Örneğin, 'Polonya'-dan kartpostal gelemmez. Bulgaristan'dan, Sovyetler Birliği'nden, bu yasaklamaya göre, Türkiye'ye mektup gelemmez, çünkü oralaradaki zarfların üzeri basılıdır. Bırakalım herşeyi, bu yasaklamaya göre, hiç bir sosyalist ülkeden Türkiye'ye hiç bir mektup gelemmez, çünkü zarfların üstündeki pullar da matbuadır. Ve çok tabii olarak, saçmalığı da aşan, Bakanlar Kurulunun bu yasaklama kararlarını, çok haklı olarak, bakanlar ve başbakanlar da dinlememektedirler.

Böyle bir yasak yayınlar kitabının elbet gizli olması gerekir; çünkü içinde dosttan da düşmandan da gizlenilecek kadar mantıksızlıklar var. En göze batanı da şu; Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, yani kırkdört yıldır gelmiş ne kadar hükûmet varsa, bunların yasakladığı bütün yayınlar bu kitapta yer almış, böyle bir akıldışı kitap gizlenmez de ne yapılır? Düşününüz, bu kırkdört yılda Türkiye'de neler olmuş, ne değişiklikler, ne düzen, ne politika, ne anlayış değişiklikleri ama otuz yıl önce bir bakanlar kurulunun yasakladığı yayın bugün hâlâ yine yasak... Bu kitabı hazırlayanlar da, bu saçmalığı hiç olmazsa sezmiş olacaklar ki, yasaklama tarihlerinin en eskisi

olarak 1952 yılını göstermişler; bundan eski tarihlerde yasaklanan yayınların yasaklama tarihlerini boş bırakıp yazmamışlar. Belki de utanmış olacaktırlar. Birkaç örnek vereyim. Tarihi kitapta yazılmamış bir tarihte, belki 1940 larda alınmış şöyle bir yasaklama kararı var:

«Aram Khachaturian'ın oyun ve düetlerinden ibaret, İngiltere'de Kolombiya Plâk Şirketi tarafından yayınlanan Sovyet bestekârına ait plâklar...»

Bu yasağı okuyunca insan utancından yüzünü kapıyor.

Daha utanılacak olanını söylüyeyim, işte:

«Mavi Mineli Dünya üzerinde disk atan atlet resmi ve üst tarafında (F. M. J. D.) altında (Sport Jeunesse) yazılı rozet», 5-9-1955 de yasaklanmıştır.

Bu gizli kitapta yalnız saçmalık, yalnız mantıksızlık değil, gülünçlü ve acıklı yasaklamalar da dolu; işte bir tanesi:

«Güvercin resmi taşıyan kartpostal...» Evet, yasaklama kararı aynen böyle... Bu yasaklamanın tarihi yok, belli ki, 1952 den önce... Şimdi siyasî polis nerde, kimde, üstünde güvercin resmi bulunan kart bulursa alacak ve siz böyle kartı birisine gönderir yada gösterirsiniz, suçlusunuz. Herhalde, yasaklanan bu güvercin resmi, Pikasso'nun yaptığı barış sembolü güvercin resmi olacak... Bu koca yer-

yüzünde, Türkiye'den başka, bu güvercin resminin yasaklandığı yer var mıdır? Acaba, bu işle ilgili olanlar da, bu yasaklamadan ötürü bugün benim gibi utanç duyuyorlar mı?

Herhangi bir karar, mantığa, akla, hukuka uygun değilse, nice zorlama olursa olsun, uygulanamaz. Nitekim bu gizli kitapta, öyle saçma yasaklamalar vardır ki, bugün uygulanamamaktadır. Birkaç örnek vereyim. 1950 de, Azizname adlı bir kitap yayınlamıştım. Bu kitaptan ötürü aleyhime dâva açıldı, beni tutukladılar, aylarca tutuklu kaldıktan sonra beraet ettim. Tabii, kitabın satışı serbest oldu. 1960 yılında, aynı kitabın, «Aziznâme 2» adıyla ikinci basımını yaptım, sekiz bin kitap satıldı. Şimdi de zamanım olursa üçüncü basımını yapacağım. Ama bu kitap, yani ilk basımı, Gizli Yasak Yayınlar kitabında yer almıştır. Demek, dâvâ açılınca, son CHP iktidarının Bakanlar Kurulu, bu kitap için yasaklama kararı aldı, o zamandan beri sözde yasaktır bu kitap... Beraet edilmiş, edilmemiş, kimin umurunda...

Nâzım Hikmet'in bugün ikinci, üçüncü basımını yapılan, bütün eski kitapları, yasak yayınlar arasında gösteriliyor. Yasaklanan yayınların çoğunluğu yerli ve yabancı sosyalist yayınlar... Birkaç örnek vereyim:

«Amerikan Monopollerine karşı Millî Bağımsızlık, barış, Milli servetimizi savunmak»

Bu kitap 9.1.1954 de yasaklanmış. Benim çıkardığım birçok dergiler yasaklananlar arasında büyük yer alıyor. «1935 de yayınlanmış Karl Marks'ın GÜNDELİKÇİ ile SERMAYE adlı kitabı», Lenin'in Fransızcaya çevrilmiş birçok kitapları...

Bu gizli Yasak Yayınlar kitabı, gülünçlüklerle de doludur. İşte biriki örnek:

«Süleyman Demirel'in karikatürize edilmiş fotoğrafını havi ve üzerinde beyaz at bulunan viski şişeli beyanname, 5.10.1965 tarihinde yasaklanmış.» «Şemsettin Yeşil'in yazdığı (Kızılar niçin evlenmiyorlar, evlenenler neden çabuk boşanıyorlar) adlı kitap, 5.9.1956 da yasaklanmış.»

En gülünçlerinden biri de şu:

«İki sayfadan ibaret Arap harfleriyle yazılı mektup... Yasaklama tarihi 3.10.1961» Nedir, ne mektubudur, kim kime yazmıştır, belli değil...

Şimdi size, bu gizli Yasak Yayınlar kitabından, tarihe geçmesi gerekli şaheser bir yasaklama kararını bildiriyorum:

«Süleyman Demirel'in Türkiye Masonlar Cemiyetine mahsus kayıt fişi fotokopisi, 5.10.1965 de yasaklanmıştır.»

Bu fotokopi birkaç dergide yayınlandıktan sonra, bu yasaklama kararı alınıyor, birkaç gün sonra da Masonlardan birisi, Demir-

el'in mason olmadığına değgin bir bildiri yayınlıyor.

Bu yasaklama kararından iki gün sonra da şöyle bir yasaklama kararı almıyor:

«Başbakan Yardımcısı Süleyman Demirel'in masonluğuna ait fiş ve İnönü'nün önünde durur vaziyetteki resmi, 7.10.1965 tarihinde, 13417 sayılı kararla yasaklanmıştır.»

Benim evimden kitaplarımın çoğu, işte bu gizli Yasak Yayınlar Kitabına göre alınmıştır. Bu kitapta yasak olduğu yazılmamış olanlar için de, İçişleri Bakanlığı hemen bir yasaklama çıkarabilir, arkadan da Bakanlar Kurulundan yasaklama kararı alabilir.

Kısacası, bu kitap, 1967 Türkiye için, bir utanç belgesidir ve baştan sona Anayasaya aykırıdır. Partilerin hem bu yasakların, hem bu yasaklama yönteminin kaldırılması için, Anayasa Mahkemesine başvurmaları, boyunlarına borçtur.

Bu kitap, bu düzende, içinde bulunduğumuz şu bas-kı terör yıllarında Anayasa Mahkemesi'ne verilemez. Ama bir gün, hiç şüphemiz olmasın, bu kitap Türk Ulusu'na verilecek.

TERÖR TERÖR TERÖR

«Zor metotları ile hiçbir şey yapıldığı görülmemiştir...»

SÜLEYMAN DEMİREL

Gerçekte Türkiye’de terör, elle tutulur bir duruma gelmiştir. Günlük gazetelerimizde bu terörü çeşitli yönleriyle okumaktayız. Kentten kente süren öğ-

retmenlerden tutun Atatürk'le Lenin'i karşılaştırdı diye hapislere atılan öğrencilere kadar tümü bir terörün var olduğunu göstermektedir.

Kitap toplatma konusunda da terör bütün ağırlığıyla belli olmaktadır. Polis, C. I. A. afişleri olayından bu yana, ilk defa Kasım 1968'de yeniden matbaaları ziyarete başlamıştır. Bu ziyaretlerden birinde daha kitap haline gelmemiş bir eseri 1961 Anayasasını bir kez daha çiğneyerek toplamış, diğerinde de ertesi gün toplatılacak **«bir kitap hakkında bilgi almak»** adı altında matbaaya gövde gösterisi yapmıştır.

Evet, **«zor metotları bile birşeyler yapılmak»** istenmektedir Türkiye'de. Ama bu metodu uygulayanlar dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de yenilmeye mahkûmdurlar. Ergeç yenileceklerdir. Bugün değilse bile, yarın yenileceklerdir. Ve bu yenilginin acısını, hiç olmazsa yüreklerinde iyice duyacaklardır.

SAVCILARA VERİLEN DİREKTİF

«Anayasa ve hukuk devletinde, kanunların koyduğu hükümlerin dışında hükmeden, Parlamentodan geçmemiş emirler ve nizamlar koyan perde arkası kuvvetler yoktur...»

SÜLEYMAN DEMİREL

Diyorki Başbakan Süleyman Demirel: «**Biz kanunların tamamen hâkim olmasını istiyoruz. Bunun**

için savcılarının şimdiye kadar işletemedikleri maddeleri işletmelerini sağlayacağız. Alacağımız tedbir bundan ibarettir.»

Bir Başbakan çıkıyor ve «**savcılarının bugüne kadar işletemedikleri maddeler**»in varlığından söz ediyor. Bu öyle önemsenmeyecek, küçük bir itham değildir. Şimdi gelmiş geçmiş bütün T.B.M.M. üyeleri ile gelmiş geçmiş bütün savcılarının şunu düşünmesi gerekli: Türkiye’de Adalet Partisi iktidara gelinceye kadar çeşitli suçlar işlenmiş ve suçluları hakkında kovuşturma açılmamış. Ne demektir bu, biliyor musunuz? Milyonlarca kişiye hitap eden batı gazeteleri için nefis bir haber...

Ve Başbakanın «**işletemedikleri maddeleri işletmelerini sağlayacağız,**» sözleri de açık açık savcılara direktif verileceğini göstermektedir. Ve bu direktifin verilmiş olduğu da, 5 Ekim 1965’ten, yani Adalet Partisi iktidara geçtikten bu yana Anayasa’ya aykırı kitap yasaklamalarının, kitap toplatmalarının artışıyla açıkça belli olmaktadır.

Demokrat Parti’nin son altı yılında, en büyük çılgınlıklarını yaptığı yıkılış döneminde (1955 - 1960) toplatılan ve yasaklanan yayınların sayısı ile Adalet Partisi’nin kuruluş döneminde (1966 - 1968) toplatılan ve yasaklanan yayınların sayısı bu sözlerimizi doğrulamaktadır.

	D.P. Devri	A.P. Devri
Yasaklanan Kitaplar	175	78
Yasaklanan Dergiler	85	60
Yasaklanan Gazeteler	140	71
Yasaklanan Çeşitli Yayınlar	105	55

D.P. ninkiler altı yılda, A.P. ninkiler ise üç yılda ulaşılan sayılardır. Birinin yıkılış döneminde, öteki-
nin kuruluş döneminde ulaşılan sayılardır.

ANAYASA'YA AYKIRILIK

«Biz Anayasa esaslarına aykırı hareket etmeyeceğiz...»

SÜLEYMAN DEMİREL

Toplatılan kitaplarla ilgili mahkeme zabıtlarında en çok geçen kelime herhalde «**Anayasa**» kelimesidir. Bu işin Anayasa'ya aykırılığını Türkiye'nin en ünlü hukukçuları savunmalarında belir-

Ama bazı savcılar bu sözlere önem vermemiş ve bildiklerini yapmaya, yani kitap toplatmaya devam etmişlerdir.

Sayın Uğur Mumcu Türk Solu'nun 16 Aralık 1968 tarihli sayısında «**Yargıçlar, Savcılar, Sanıklar Dikkat**» başlıklı yazısında kitap toplatmalarının Anayasa'ya aykırılığını, değil hukuk'u bilen savcılar, herkes tarafından anlaşılabilecek bir biçimde ortaya koyuyor.

Diyorki Sayın Uğur Mumcu yazısında:

● Türkiye'de birçok hukuksal kavram, özüne aykırı olarak yorumlanmakta ve birçok kurum kendi niteliğiyle çelişik değerlendirmelerle yozlaşmaktadır. Bu kavram ve kurumların kendi özleri ve nitelikleri dışında değerlendirilmeleri ve yorumlanmaları, bir yanlış ve zararlı gelenek olarak süregelmektedir. Bu hukuksal keşmekeşin ve başibuyrukluğun önüne geçilmesi, ancak yasaları Anayasanın ışığında değerlendirmekle mümkün olacaktır. Yeni Anayasanın getirdiği özgürlük anlayışı ile kendilerini tel örgü ile sarılmış hisseden tutucu çevreler, bu yeni özgürlükler düzenini bir yandan ekonomik baskılar, ilkel yasa tehditleri ile işlemez duruma getirmeye çabalarlarken,

öte yandan Anayasanın getirdiği hukuksal güvenceleri dolaylı yollarla etkisiz hâle sokmak istemekte ve de acıyla belirtelim ki, bunda başarı sağlamaktadırlar.

1961 Anayasası, taşıdığı özgürlük güvenceleri ile sosyal demokrat bir nitelik taşımaktadır. Biçimsel özgürlükler, çağdaş burjuva demokrasilerinin hukuksal dayanaklarından alınmış, bunların işleyiş olanakları, çok yönlü toplumların demokratik gelenekleri ile bağlı bir ortamın işleyiş koşullarına bırakılmıştır. Bu nedenle, her siyasal gücün, batı demokrasisi ilkelerine bağlı olup olmadıkları da bu Anayasanın getirdiği düzenle ne oranda bağdaşıp bağdaşmadıkları ile yakından ilgilidir. Bu Anayasa, getirdiği hükümlerle işlemez duruma sokulursa, Siyasal Partilerin batı demokrasisi ilkelerine bağlı olmadıkları gibi, Batıya sadece toplum içindeki «asalak bir sınıfın çıkarlarını desteklemek için» benimsedikleri, temelinde klâsik demokrasinin bile özüne aykırı eylem ve işlemlerde bulundukları saptanmış olacaktır. Demokrasiye bağlı olduklarını söyleyenlerin, öncelikle, bağlı olduklarını söyledikleri demokrasi kuralları ile çelişmemeleri gerekir.

Bu kısa ve zorunlu girişten sonra, Anayasamızın hükümleri gereğince kitap toplatmanın anayasaya aykırı olduğunu belirteceğiz. Anayasamızın başın ve yayımlarla ilgili hüküm-

ler kenar başlığını taşıyan bölümünde ve 24 üncü maddesinde şu hüküm yer almaktadır:

Kitap ve broşür çıkarma hakkı

madde: 24

«... kitap ve broşür yayımı izne bağlı tutulamaz, sansür edilemez. Türkiye’de yayımlanan kitap ve broşürler 22. maddenin 5 inci fıkrası hükümleri dışında toplatılmaz...»

24. maddede belirtilen 22. maddenin 5 inci fıkrası ise şu hükmü getirmektedir:

«... Türkiye’de yayımlanan gazete ve dergilerin toplatılması bu tedbirlerin uygulanacağı kanunun açıkça gösterdiği suçların işlenmesi halinde ve ancak hâkim kararı ile olabilir...»

Bu iki anayasa hükmünden çıkaracağımız sonuçlara göre, piyasaya çıkmış bir kitabın toplatılması için şu kesin koşulların varlığı gereklidir.

1 — Bir suç işlenecek, suç tüm yargı aşamalarından geçerek kesinleşecek.

2 — Sanığa uygulanan maddede ayrıca «... bu suçların işlenmesi hallerinde, suç unsuru sözleri taşıyan kitaplar toplatılabilir...» hükmü yer alacak.

3 — Suçu saptayan hükümle birlikte, ya da ayrı olarak yargıç karar vermiş olacak...

Oysa, bugünkü uygulamada suç unsuru

sözleri kapsadığı sanılan kitaplar Ceza Muhakemeleri Usul Kanunun 86 ncı maddesi ile toplatılmaktadır. Söz konusu madde ise aynen şu hükmü getirmektedir:

CMUK madde 86. Zabıt ve Arama - Subut vasıtalarından eşyanın muhafaza ve zaptı:

«... Tahkikat için subut vasıtalarından olmak üzere faydalı görülen yahut müsadereye tâbi olan eşya muhafaza ve başka suretle emniyet altına alınır.

Bu eşya bir şahsın yanında bulunur veya şahıs rızası ile teslimden kaçınırsa zaptolunur...»

Madde, kovuşturmaya yararlı olabilecek ispat aracı olan eşyanın emniyet altına alınması ile ilgilidir. Madde, taşıdığı ifade ile amacını sınırlamıştır. Maddedeki temel ölçü olayın aydınlanmasına yarayacak ispat araçlarının toplanması ve yitirilmeden ele geçirilmesidir. Bir cinayette, suç aracı olan tabanca, bıçak bu madde ile emniyet altına alınmaktadır. Fikir suçlarında ise (Böyle bir suç çeşidi demokrasinin özüne aykırıdır ve ancak bu çeşit suçları koyan toplumların demokrasi düzeylerini yansıtmaktadır) suç, suç öğeleri taşıdığı ileri sürülen kitapla işlenmiştir. Suç kitabın kapsamı içinde değil, kitabın içinde satırların arasındadır. Bir tek kitabın incelenmesi suçu ortaya koyabilecektir. Bu böyle iken, dava açılmadan önce kitabın toplatılması ve

sanığın tutuklanması, yasa dışı bir gelenek haline getirilmiştir. Yukarıda anayasa ile ilgili açıklamalarımızda belirttiğimiz gibi, bir kitabın toplatılması için öteki koşullar hiç düşünülmesine bile, sadece «... bu tedbirlerin uygulanacağını kanunun açıkça gösterdiği suçların işlenmesi halinde... olabilir...» hükmü gereğince, maddede ayrıca bu hükme uygun bir fıkranın bulunması gereklidir. Oysa, yıllarca az gelişmiş demokrasimizin jandarmalığını yapmış olan ünlü 141. ve 142. maddelerde bile böyle fıkra yoktur. Ceza Yasamızda bu hükmü kapsayan madde olmadığına göre yürürlükteki yasalarımıza göre kitap toplamak kesinlikle Anayasaya aykırıdır.

Nasıl ki bir cinayette sadece suçu aydınlatacak tabanca ve bıçak emniyet altına alınır, yurt içindeki bütün tabanca ve bıçaklar toplatılmaz ise, kitapların da toplatılmaması gerekir. Ayrıca, fikir suçlarının nitelikleri vardır. Kovuşturmada bu özellikler göz önüne alınmalı fikir suçlusu suç üstü yakalanan bir cinayet sanığı gibi izlenmemelidir.

Anayasamızın 22. ve 24 üncü maddeleri açıktır. Bu maddeler yürürlükte iken Anayasamızın buyruklarına karşı, kitap toplamak için yargıca başvuran savcılar ve de bu kararı Anayasaya aykırı olarak veren yargıçlar, konunun bu açık yönü üzerinde durmalı, uygu-

lamaları ile Anayasa egemenliği sağlamalı ve kararlar Anayasamız ile çelişmemelidir.

Yayınladıkları kitaplar, Anayasaya aykırı olarak toplatılan yazar ve yayınevi sahipleri- nin tazminat hakları ve bu tazminatın kimler- den isteneceği de ayrıca üzerinde önemle du- rulması gerekli bir özel hukuk konusudur.

HUKUKÇULAR NE DİYOR

«Türkiye'de sol fikirlerin yayılması önlenemez...»
SÜLEYMAN DEMİREL

Bir yandan Başbakan «**Sol fikirlerin yayılması önlenemez**» derken öte yandan kitaplar Anayasa çiğnenerek toplatılmaktadır
Ücretsiz E-Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Türkiye'nin iki ünlü hukukçusu şunları söylüyor:

Toplumumuzda, hukuk dışı davranışlarla karşılaşmak, nerdeyse, olağan bir durum almaya başladı. Gün geçmiyor ki, yasaların yasakladığı işlemler gerçekleştirilmesin. Bu hukuk dışı davranışlar, en alt kat yöneticiden, en güçlü organlara kadar uzanıp gidiyor. Bu tür hukuk dışı eylemlerden ikisi de, yersiz ve kanunsuzca olarak yayınların toplatılması ile ilgili. Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtının, CIA'nın dünyanın değişik ülkelerindeki marifetleri ile ilgili afişleri, daha yayınlanmadan, bir polis hilesi ile gasbedildi. Daha bunun dumanı üzerindeyken de, Ararat Kitapevinin yayınladığı kitaplar hiç bir yargıç kararı bulunmaksızın, neye dayanarak yapıldığı bilinmiyen bir vatan-daş ihbarı üzerine polisce toplatıldı. Sayın Başbakanın, vatandaşları ihbarcılığa, kişileri birbirini gammazlamağa iteleyen telkinlerde bulunduğu bir zamanda, böyle bilinçsiz ihbarlara dayanılarak polisin hukuk dışı davranışlarda bulunmasına da şaşmamak gerekir gerçekte.

ANAYASA KURALLARI

Mevcut Anayasa kuralları, bırakınız yargıç kararı olmaksızın yayınların toplatılabilmesini, yargıçların dahi yayınları, belirli durumlar dışında, toplatabilmek için karar verebilmelerini engellemiş bulunmaktadır.

Gerçekten 1961 Anayasasının 22. maddesinin 5. fıkrasında aynen: «Türkiyede yayımlanan gazete ve dergilerin toplatılması bu tedbirlerin uygulanacağını kanunun açıkça gösterdiği suçların işlenmesi halinde ve ancak hâkim kararı ile olabilir»demektedir.. Bu hükmün açıkca belirttiği gibi, gazete ve dergilerin toplatılabilmesi için, iki şartın gerçekleşmiş bulunması gereklidir: (1) Gazete veya derginin toplanabileceği konusunda bir hâkim kararı, (2) Gazete ve dergi ile işlendiği zannedilen suçtan dolayı yayımların toplatılabileceği hususunda kanunda açık bir hüküm bulunması.

Gazete ve dergilerin toplattırılması konusundaki bu gerekli koşullar, kitapların toplatılabilmesi için de söz konusudur. Zira, Anayasamızın 24. maddesinin 5. fıkrası, «Türkiyede yayımlanan kitap ve broşürler, 22. maddenin 5. fıkrası hükümleri dışında toplatılamaz» demektedir. Bu hükmümlle, Anayasamız gazete ve dergilerin toplatılabilmesi için gerekli şartların kitaplar yönünden de aranmasını zorunlu kılmıştır. Bu durumda da, bir kitabın, gazetenin veya derginin toplatılabilmesi, önce basılmış eserlerin yayınlanmasına, yani kamu oyuna açıklanmasına, daha sonra yapılan suçlamadan dolayı toplatma kararı verilebileceğine dair kanunda sarıh hüküm bulunmasına bağlıdır. Ancak bu hallerde hâkim toplatma kararı verebilecektir.

Anayasanın gerektirdiği bu durumda, artık 1961 Anayasasından önce olduğu gibi, herhangi bir suçtan dolayı, hâkimlerin toplatma kararı verebilmeleri olanakları ortadan kalkmış durumdadır. Yeni Anayasa düzenimizden önce yurt içinde basılmış eserlerin toplatılması, basın hürriyetine aykırı olsa dahi, hukukça mümkündü. Gerçekten, Ceza Usul Kanununun 86. maddesi, koğuşturma için delil olmak üzere veya müsadereye tâbi eşyaların emniyet altına alınabileceğini belirtmektedir. Bir kitap veya gazete de, yapılacak koğuşturmada delil olarak toplatılabiliyordu. Ayrıca, Ceza kanunumuzun 36. maddesi de, «cürüm ve kabahatte kullanılan eşyanın» müsadere edilebileceğini belirttiğinden, konusunun suç teşkil ettiği ileri sürülen yayınların da suçta kullanılan eşya olarak toplattırılabilmesi mümkün oluyordu. Hattâ Usul Kanununun 86. maddesine göre, acele hallerde savcılar dahi toplatma kararı verebiliyorlardı.

Anayasamızın yukarıda belirttiğimiz hükümleri, Usul Kanununun 86. maddesine dayanılarak matbuaların da herhangi bir eşya gibi toplanabilmesine imkân bırakmamaktadır. Anayasayı yapan kanun yapıcısının iradesi de zaten, bu eski uygulamayı ortadan kaldırmak şeklinde belirmiştir. Gerçekten, Anayasanın 22. maddesi ile ilgili Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu gerekçesinde aynen: «Gazete

ve dergilerin toplatılması, basın hürriyetini en ciddî surette tehdit eden bir tedbirdir. Ancak kesin zaruret olan hallerde başvurulabilmesini temin maksadıyla, modern anayasalardaki formüle uygun olarak, bu yola ancak kanunun açıkça gösterdiği hallerde gidilmesi Anayasa-da bir direktif olarak konulmuş ve basın kanunlarının toplatma ile ilgili hükümlerinin bu istikametde düzenlenmesi sağlanmıştır» denilmektedir. Gerekçenin, basın kanunlarında gerekli değişikliklerin gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmesine ve Anayasanın yürürlüğe girmesiyle bu değişikliğin gerçekleşmiş olacağını sanmasına rağmen, uygulama hiç de bu şekilde olmamaktadır.

BUGÜNKÜ UYGULAMA

Uygulamada, yine savcıların çoğunluğu, Anayasanın açık hükmüne ve bu açık hükme uygun Anayasa gerekçesine rağmen, özellikle belirli toplumcu yayınevlerinin yayınladıkları kitapların toplatılabilmesini dileyebiliyor ve yer yer de bunda başarı sağlıyor. Daha dâva bile açılmadan, savcıların konusunun kanunlara aykırı olduğu hususunda bir kuşku besledikleri yayınların toplatılabilmesi için hâkimden karar istedikleri görülmektedir. Savcıların bu dilekleri, bazı hâkimlerimizce Anayasaya aykırı bulunarak kabul edilmese dahi, bir çok defa toplatma kararı verildiği de ortadadır. Bir çok işi arasında kitabın veya gazetenin yaz-

dıklarını incelemeye ve gerçekten suç teşkil etme şüphesinin bulunup bulunmadığını araştırmaya olanakları yetismeyen yargı organları, savcının ileri sürdükleriyle yetinmekte ve yüzlerce sahifelik bir kitabın toplatılması için karar vermeğe onbeş dakikayı yeterli görmektedir. Bu arada, daha yayınlanmamış basılmış eserleri toplatmak şeklinde garabetlere ve hukuk dışı davranışlara düşenlerin bulunduğu da bir gerçektir. Toplatma kararlarının böylesine bir hızlilik içinde ve Anayasaya aykırı olarak sağlanabildiği uygulamanın, basım özgürlüğünün en önemli unsurlarından biri olan, basılmış eserlerin dağıtılabilmesi, matbuaların yığınların eline geçmesi olanaklarını engellediği açıktır. Bu açıdan, toplatma kararı veren yargıcın, Anayasanın ve hukukun kendisine tanımadığı bir karar verdiği ve yetkisini aştığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Böyle kararları veren kişiler hakkında hukuk sorumluluğu doğması, toplatma ile verilen zararın tazmin ettirilebilmesi mümkündür zannındayız.

Anayasanın kesin yargıdan önce, kanunda açık hüküm olmadıkça toplatmaya imkân bırakmadığının en açık bir delili de, 38 sayılı tedbirler kanunudur. Gerçekten, bu kanunun 5. maddesi, aynı kanunda yazılı suçların işlenmesi halinde basılmış eserlerin hâkim kararı ile toplattırılabilceği konusunda açık hüküm taşımaktadır. 38 sayılı kanun 1961 Anayasasının

dan sonra çıkartılmış bir kanundur. Mevcut Anayasa düzenimiz içinde basılmış eserlerin toplattırılabilmesi mümkün olsaydı, kanun koyucu 38 sayılı kanuna toplatma imkânını yaratan açık bir hüküm koymak gerekliliğini duymazdı. Zaten, Usul Kanununun genel hükümlerine göre suçu işlemekte araç olarak kullanılan matbualar toplanabilirdi. 5. maddedeki açık hükmün konulması, mevcut Anayasa düzenimize göre, açık hüküm olmadıkça basılmış eserlerin Usul Kanunu hükümlerine göre toplanamayacağını kanıtlamaktadır.

Geçen yıl hazırlanan ve toplumda geniş gü-rültülere yol açan, «Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması» konusundaki kanun tasarısında da, bu tasarıdaki suçların işlenmesi halinde, basılmış eserlerin toplanabileceği konusunda hüküm vardı ve bu hükmün gerekçesinde de, Anayasanın 22. maddesinin açık hüküm bulunmadıkça basılmış eserlerin toplatılabilmesine imkân bırakmadığı ve bu nedenle böyle bir hükme gereklilik duyulduğu belirtiliyordu. Görülüyor ki, siyasî iktidar dahi, Anayasa hükümlerinin anlamını kavrayabilmiş ve ona göre davranışını seçmek gerekliliğini duymuştur.

SONUÇ

Siyasî iktidarın Anayasanın 22. maddesinin gerçek anlamını kavramasına rağmen, uygulamadaki savcıların yanlış davranışlarını en-

gelleyecek çarelere başvurmak bir yana, bile bile uygulamayı yanlış yola itelediği görülmektedir. Bu iteleme gide gide, polisin hiç karsısız kitap toplamasına, daha yayınlanmamış afişlerin toplanmasına karar verilmesine kadar gitmektedir. Devlet kodamanlarının, gerine gerine, Türkiye’de kanunların üstünde hiç bir güç yoktur demelerine rağmen, gerçekte bu şekilde kanunsuz işlemler gerçekleşmektedir. Siyasî gücü elinde bulundurmanın tek yolu olarak, yığınların bilinçlenmesine engel olmayı bulan ve bunun için çaba gösteren kişiler, türlü saptırmalarla iktidarlarını sürdürme yollarını aramaktadırlar. Yayınların, hukuk dışı kararlarla ve yer yer fiili tutumlarla toplattırılması da, siyasî iktidarın kendi çıkar ve açısı yönünden korkutucu, bilinçlendirici bilimsel eserlerin halka aktarılmasının engellenmesi için kullanılan bir yol olarak ortaya çıkıyor.

(Doç. Dr. Çetin Özek - Yayınların Toplatılması - Cumhuriyet Gazetesi - 31.8.1967)

Türk Ceza Kanununun bu ünlü maddelerinin Anayasaya aykırı oldukları ve bu maddelerin «Düşünce»yi cezalandırdıkları konusunda tarafsız hukukçular, bilim ve politika adamları oy birliği halindedirler. Maddelerin

neden Anayasaya aykırı oldukları ve neden insanın temel cevheri olan «Düşünce» fonksiyonunu yasakladıkları hususları, üzerinde ayrı ayrı durulması, açıklanması gereken konulardır. Biz bu yazımızda yukarıdaki düşüncelerle sıkı sıkıya ilgili olan «Cebir Unsuru» üzerinde durmak istiyoruz.

CEBİR UNSURU NE DEMEKTİR?

Ceza hukukunda bir suçun işlenmiş sayılabilmesi için gerçekleşmesi gereken hususlara «Suçun unsurları» denilir. Suçun manevî unsuru olan «Kasd», maddî unsuru olan «eylem» gibi. Bunların varlığı gerçekleşmedikçe suç işlenmiş sayılamaz. Örneğin 1936 yılında 141 ve 142 nci maddeler İtalyan Ceza Kanunundan kanunumuza aktarıldığı zaman, suçun işlenmiş sayılabilmesi için, bu suçları işlediği iddia olunan kişinin diğer unsurlar yanında, zor kullandığının veya zor kullanmayı telkin ettiğinin de ispatlanması gerekiyor ve «Zor kullanma», suçun meydana gelmesi için şart kabul ediliyordu. Yani bu maddelerin cezalandırdığı eylemlerde «Cebir unsuru»nun gerçekleşmesi, suçun ispatlanması için zorunlu görülüyordu. Sözü geçen maddelerin bu ilk biçimlerine göre, toplum düzeni üzerinde «Zor»u önermeyen düşünceler suç sayılmıyor, düşüncenin kendisi cezalandırılmıyordu.

SONRAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Sözü edilen maddeler 1936 yılında 3038 sayılı Kanunla ve açıklanan biçimi ile kanunlarımıza aktarıldıktan sonra dört defa değiştirilmiş ve her defasında daha da ağırlaştırılmıştır. 1938 yılında 3531 sayılı kanunla ilk değişiklik yapılmış ve maddelerden «Cebir unsuru» kaldırılmıştır. 1946 yılında 4934, 1949 yılında 5435 ve 1951 yılında da 5844 sayılı kanunlarla bu maddeler, ayrı ayrı gerekçelerle değiştirilmiştir. 1938 yılında maddelerden «Cebir unsuru»nun çıkarılması en önemli değişiklik olmuş ve artık maddeler «eylemi» değil «Düşünce»yi yasaklayan bir nitelik kazanmıştır.

BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE TARTIŞMALAR

1938 yılından 1951 yılına kadar maddelerin yurdumuzdaki uygulaması düşünce özgürlüğünü ortadan kaldırmış, toplum düzeni üzerinde düşüncelerini açıklayan vatandaşlar ceza evlerine gönderilmiş, yurdumuzun çağdaş uygarlık düzeyine varabilmesi için düşünen ve bu yolda çaba gösteren yurtseverler özgürlüklerinden yoksun bırakılmış ve toplumun gelişmesine geniş ölçüde engel olunmuştur. 1951 yılında Büyük Millet Meclisine getirilen ve maddelere «Cebir Unsuru»nun konulmasını öngören bir kanun teklifi, uzun müzakerelerden sonra, egemen çevrelerin baskısı ile red edilmiştir. Bu müzakereler esnasında konuşan söz-

çülerden bazılarının düşüncelerini buraya aktarmakta fayda görmekteyiz.

23.11.1951 ve 26.11.1951 günlerinde Adalet Komisyonu Başkanı sıfatıyla Mecliste konuşan eski Yargıtay Başkanı Sayın Halil Özyörük özetle şunları söylemiştir: «141 ve 142 nci maddelerin amacı komünizmi ve faşizmi önlemektir. Komünizmin amacı, işçi sınıfı diktatörlüğü ve aracı da «Cebir»dir. Siyasî ve iktisadî bir mezhep olan sosyalizm demokrasi ile bağdaşan bir sistemdir ve demokratik düzen içinde ve seçimler yoluyla iktidara gelebilir. Bu maddelerin amacı, mevcut düzenin zor kullanılması yoluyla değiştirilmesini önlemektir. Cebir kullanma saiki, hususî kast halinde, kanunda yer almazsa, şu önemli sonuçlar ortaya çıkar:

a — Cebir unsuru konulmazsa bütün siyasî teşekkülleri yok etmek mümkündür. Yürürlükte olan kanun bu bakımdan çok tehlikelidir. Bu sebeple hükümetimizin sevk ettiği tasarı metnindeki «Cebir Unsuru» hiç şüphesiz iyi niyet mahsulüdür.

b — Cebir saiki kanunda yer almazsa demokrasi yıkılır, ferdin fikir hürriyeti çiğnenir, ve 141 inci maddeye girmeyecek sosyal bir fikir tahayyül etmek dahi mümkün olmaz.

c — Cebir saiki unsur sayılmazsa her hangi bir hükümet elinde bu madde müthiş bir silâh olur.

sa iki şey tehlikeye girer: Matbuat hürriyeti ve kürsü hürriyeti.»

Adalet Komisyonunca mütalâasına baş vurulan sayın Prof. Faruk Erem de maddelere «Cebir Unsuru»nun konulmasındaki zorunluluğa değinmiş ve: «Cebir unsuru konulmazsa, bütün siyasî teşekkülleri yok etmek mümkün dür... Cebir saiki kanunda yer almazsa, demokrasi yıkılır, ferdin fikir hürriyeti çiğnenir ve 141 inci maddeye girmeyecek sosyal bir fikir tahayyül etmek de mümkün olmaz. Cebir saiki unsur sayılmazsa, bilhassa şu iki şey tehlikeye girer: Matbuat hürriyeti ve kürsü hürriyeti» demiştir.

Sayın Osman Bölükbaşı da bu konuda şunları söylemiştir: «Eğer Cebir unsurunu ortadan kaldıracak olursak, bu maddenin şümülüne girmeyen hiç bir fikir hareketi, cereyanı düşünülemez.»

Sayın Faik Ahmet Barutçu, Prof. Fethi Çelikbaş, Mardin Milletvekili Kâmil Boran, İzmir Milletvekili Behzat Bilgin, Niğde Milletvekili Prof. Necip Bilge ve daha birçok Milletvekilleri maddelere «Cebir unsurunun» konulmasını savunmuşlar ve aksi halde düşünce özgürlüğünün ortadan kalkacağını ve demokratik düzenin olanaksız hale geleceğini açıklamışlardır.

Bu konuşmalara karşı hükûmet sözcüsü 141 ve 142 nci maddelerde Cebir unsuru mev-

cuttur, maddelerdeki, «ortadan kaldırmak», «devirmek», «topyekûn yoketmek», «tesis etmek» sözleri cebri ifade etmektedir, bu sebeplerle de maddelere ayrıca cebir unsurunun ilâvesine ihtiyaç yoktur, cevabını vermiştir.

Bu tartışmalara ve yapılan konuşmalarda ortaya konulan bilimsel gerçeklere rağmen ege-men ve çıkarıcı çevrelerin baskısı sonucu maddelere Cebir unsurunun konulması teklifi red edilmiş ve daha sonraları da, hükûmet sözcüsünün maddelerde cebir unsurunun varlığına dair düşünceleri bir kenara itilerek, bu maddeler günümüze kadar düşünce özgürlüğü üzerinde her zaman kullanılan ve kullanılması mümkün bir tehdit aracı olarak devam edegelmiştir. İktidarlar ve özellikle Demokrat Parti iktidarı döneminde bu maddeler aracılığı ile partiler kapatılmış, yurtseverler ceza evlerine atılmış ve bir terör havası estirilmiştir.

27 MAYIS SONRASI

27 Mayıs hareketinden sonra da bu maddeler yürürlükte kalmış, Anayasa'ya aykırı kanunları ayıklamakla görevlendirilen komisyon bu maddeleri görmezlikten gelmiş ve Türkiye İşçi Partisi tarafından, maddelerin Anayasaya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesinde açılan iptal dâvası bu mahkemenin «çoğunluk» oyları ile red edilmiştir. Ancak Anayasa Mah-

kemesi, aşağıda açıklanacağı gibi, gerekçesinde, maddelerin «Cebir unsuru»nu içerdiğini kabul etmiştir.

1961 Anayasasının getirdiği özgürlük ortamı içinde, toplum düzeni ve rejim üzerinde düşüncelerini açıklayan, yayınlar ve çeviriler yapan yazar, sanatçı, çevirici ve yayınevleri sahipleri bu maddelerle karşı karşıya gelmişlerdir. Adalet Partisi iktidarı, bu maddeleri düşünce ve yayın özgürlüğünü önleyici bir yönde ve şiddetle uygulamaya devam etmiştir.

TOPLUMDAKİ GELİŞMELER

Ancak toplum yapısında ve sınıflar arası ilişkilerde meydana gelen gelişmeler, bu gelişmelerin düşünce ve inançlara yansımaları, giderek 27 Mayıs Anayasasının getirdiği özgürlük ortamı içinde bu düşüncelerin açıklanma olanakları, artık toplumumuzun ihtiyaçlarına cevap vermeyen, tek parti devrinden kalma bu maddelerin uygulama kabiliyetini ortadan kaldırmış ve sözü geçen kanun hükümlerinin «gereksiz»liğini açıkça ortaya koymuştur.

Maddelerin toplum gelişmesini kösteklediği ve bu gelişmeyi engelleyici nitelikte olduğu düşüncesinin, özellikle aydın çevrelerde yaygın hale gelmesi, bu sonucun doğmasında ayrıca etken olmuştur. Bu nedenlerle, sözü geçen maddelere dayanılarak açılan kovuşturmaların hemen hepsi beraetle sonuçlanmaya başlamıştır.

Sınıflı toplumlarda bir üst yapı kurumu olan hukukun, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda yön aldığı bilimsel bir gerçektir. Yazı konusu maddelerin Faşist İtalyan Ceza Kanunundan kanunlarımıza aktarılımlarının bu açıdan ele alınması ve incelenmesi zorunludur. İtalyan ve Alman Faşist düzenlerinin niteliği, bu maddelerin o ülkelerde nasıl Finans kapitalinin egemenliğini sürdürmek amacı ile kabul edildikleri ve bir sınıf egemenliğini sağlama ve sürdürme aracı olarak kullanıldıkları, artık bu konularda bilimsel düşünenlerin kabul ettikleri gerçeklerdir. 1936 yılından önce ve daha sonra İtalyan ve Alman Faşist iktidarları ve dayandıkları egemen sınıflarla egemen çevrelerimiz arasındaki ilişkilerin ve toplumumuzda palazlanmaya başlayan feodal unsurlarla komprador kapitalizminin bilimsel bir incelemesi, bu maddelerin kanunlarımıza neden aktarılmış ve maddelerden neden «Cebir unsuru» nun çıkarılmış olduğunu dokümanter bir biçimde gün ışığına çıkaracaktır.

«CEBİR UNSURU»NDA SON GELİŞMELER

1961 Anayasasının yürürlüğe girmesinden ve Anayasa Mahkemesinin kurulmasından sonra «Cebir unsuru» konusunda önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Hemen açıklayalım ki, 141 ve 142 nci maddeler, metin olarak, «Cebir unsuru» nu içermektedirler. Maddelerdeki

«Tesis etmek», «ortadan kaldırmak», «devirmek», «topyekûn yoketmek» sözleri bir «eylemi», «zor» u, içermekte ve anlatmaktadır. 1951 yılında Büyük Millet Meclisinde yapılan tartışmalarda hükümet sözcüsünün ortaya koyduğu düşünceler de bu yöndedir. Sözü geçen tartışmalarda maddelere «Cebir unsuru» nun konulmasını isteyen sözcüler, inancımıza göre, bu maddelere «daha ziyade açıklık getirmek» amacı ile hareket etmişlerdir. Daha sonraki uygulamalar da, esefle söyliyelim ki, bu sözcüleri haklı çıkarmış ve maddeler, içerdikleri «unsur» dışında bir uygulama görmüşlerdir.

a — Anayasa Mahkemesi karar gerekçesinde: «Maddede Cebir ve şiddetin suç unsuru olarak kabul edilmemiş olması, (Kanunsuz suç olmaz) prensibinin zedelenmiş olduğu görüşünü haklı kılmaz. O kadar ki, sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakküm kurmasının, rıza ve muvafakat sonucu olmayıp, (Zor) ile gerçekleşebilecek sosyal bir olay olduğundan şüphe edilemez ... Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere, her üç eylemin - Anarşizm, komünizm, bir sınıfın diğeri üzerinde tahakkümünü tesis etmek için dernek kurmak — nefsinde cebir ve şiddet mündemiç olduğundan, maddede bu eylemlerin cebir ve şiddet kullanılarak yapılmış olmaları halinin ayrıca suç unsuru olarak kabul edilmemiş ol-

masının (Kanunsuz suç olmaz) prensibini zedelediği iddiası da yerinde değildir.» demektedir.

b — Yargıtay Birinci Ceza Dairesi de, «Sosyalist Türkiye» kitabının yazarı sayın Ali Faik Cihan hakkında verdiği 30.5.967 günlü Bozma kararının gerekçesinde, 141 ve 142 nci maddelerin suç unsurları bakımından bir tahlilini yaptıktan sonra: «Kanun vazı, 141 inci maddenin 1 numaralı fıkrası ile sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü ve bu arada komünist cemiyetler kurmayı, 142 nci maddenin 1 numaralı fıkrası ile de bu hususu ve bu meyanda komünistlik propagandası yapılmasını yasaklayacak ceza müeyyidesine tabi tutmuştur. Sözü edilen fıkradaki «tahakküm», «ortadan kaldırmak», «devirmek» gibi kelimelerin bizatihi cebir ve şiddeti tezammun etmekte olduğu şüphesiz bulunmuştur.» demektedir. Yani Yargıtay 141 ve 142 nci maddelerin «Cebir unsuru»nu içerdiklerini kuşkusuz kabul etmiştir.

Yine Cumhuriyet gazetesinde bir yarışma yazısı yazan Lütfullah Şadi Alkılıç hakkında açılan dâvâ sonunda verilen mahkûmiyet kararı, Yargıtay Dördüncü Ceza Da'iresince bozulmuş ve sanığın tahliyesine karar verilmiştir. Yargıtay bu kararında: «Büyük Millet Meclisindeki müzakereleri ihtiva eden tutanaklarda mevcut beyanlardan yararlanmak suretiyle

yapılan tariflerine göre propaganda, muayyen bir fikrin toplum içinde yayılması, kökleşmesini ve bu amacın tahakkukunu sağlamak için maddî veya manevî vasıtalarla başvurarak telkin, teşvik ve tesirde bulunmak maksadiyle yapılan ve hamle ve taarruz şeklinde görülen fiil ve hareketlerdir. Sanığın makalesinde tasvir ettiği sosyalizmin kurulmasında kullanılacak «Zor»un demokrasi kurallarına uygun olarak kanun ve devlet zoru olduğu açıklanmış bulunmaktadır. Makale bu hüviyeti ile gerek taallük ettiği madde metninde mündemiç bulunan ve gerekse propagandanın unsurları olan hamle, taarruz ve cebir gibi başlıca unsurları ihtiva etmemektedir.» demektedir.

Görülüyor ki Yargıtay bu içtihatlarında, 141 ve 142 nci maddelerin yapısında «Cebir unsuru»nun varlığını kabul etmekte ve bu unsurlar gerçekleşmeden maddelerdeki suçun meydana gelemeyeceği görüşüne varmış bulunmaktadır.

Son zamanlarda sözü geçen maddelerle ilgili dâvalarda seçilen bilirkişiler de çoğunlukla Yargıtayın bu görüşüne uygun biçimde raporlar düzenlemekte ve maddelerin «Cebir unsuru»nu içerdiğini bildirmektedirler.

SONUÇ

Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddeleri «Cebir unsuru» nu içermektedirler. Anayasa Mahkemesi ile Yargıtayın içtihatları

ve bilirkişi raporları bu yöndedir. Bu maddelerin yakın zamanlara kadar devam eden uygulaması düşünce özgürlüğünü önlemiş ve toplumumuzun gelişmesini kösteklemiştir. Demokrasi kavramı ile bağdaşmayan bu maddelerin açıklanan niteliği ile uygulanmasını bile, toplum yararı açısından memnunlukla karşılamaktayız.

(Avukat Halit Çelenk - 141. - 142. Maddeler ve «Ce-
bir Unsuru» - Akşam Gazetesi - 31.5.1968/1.6.1968)

KİTAP DÜŞMANLARI

«Biz, hep kötü muamele gördük, fakat kimseye kötü muamele etmeyeceğiz... Hiç kimseye düşman değiliz, kimseye kızgın, kırgın değiliz, Türkiye'nin korkusuz yaşanır bir ülke olması lâzım. Hiç şüphesiz herşey söylenecek, herşey konuşulacak. Bunlardan korkuya mahal yok...»

SÜLEYMAN DEMİREL

Evet, Türkiye korkuyla yaşanır bir ülke durumuna

gelmiştir. Yönetici kadro Anayasa'nın sosyalizme apaçık olduğunu bildiği halde «**Anayasa sosyalizme kapalıdır**» (Cevdet Sunay) der. Yönetici kadro «**Sol cereyanlar geniş çapta halkımızı huzursuz ve tedirgin etmektedir,**» (Süleyman Demirel), «**Sosyalist, Türk Anayasasının, Türk vatandaşına sağladığı her teşebbüsün, mülkiyetin; serbest ticaretin karşısındadır, (...) hepsi de yalancı, hepsi de sahte-kâr, hepsi de bölücü ve fesattır,**» (Süleyman Demirel) diyerek düşmanlığını apaçık belli eder.

Evet, Türkiye korkuyla yaşanır bir ülke durumuna gelmiştir. Çünkü yönetici kadro açıkça taraf tutmaktadır.

Bir taraftan, örneğin «**Küba'da eğitim sorunu halledilmiştir,**» diye bir cümleyi çevirdi diye çeviriciler mahkemelerde «**Küba komünist bir ülkedir, komünist bir ülkede eğitim sorunu halledildi diye yazılınca komünizm övgüsü yapılmaktadır**» gibi gerekçelerle süründürülürken, öte yandan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkam 26.9.1967'de Yugoslavya'daki ilerlemeyi övdüğü halde hiçbir sorumlu sesini çıkarmamaktadır. Evet, Türkiye korkuyla yaşanır bir ülke durumuna gelmiştir. Çünkü açıkça taraf tutulmaktadır.

Bir taraftan Vietnam Ulusu'nun Kurtuluş Savaşı'nı anlatan bir eseri çevirdi diye çeviriciler mahkemelerde süründürülürken, öte yandan şu üç - beş sa-

tırlık haber gazetelerde yayınlanmaktadır: «CHP Samsun milletvekili Kamuran Evliyaoğlu, Başbakan Demirel'in Rusya'daki konuşmalarının ihbar telâkki edilmesi konusunda İçişleri Bakam Sükan'a bir telgraf çekmiştir. Evliyaoğlu telgrafında Atatürk ile Lenin'i mukayese ettiği gerekçesiyle 14 yaşında Gürbüz Şimşek'in tevkif edilmiş olduğuna, Başbakan Demirel'in ise halen Lenin'in kabrine çiçek koyup önünde ihtiram duruşu yaptığına, beyanları ile komünist ihtilâlini kutladığına değinmiştir. Telgrafın son cümlesi ise şöyledir: Mahkeme-i Kübrada da rahat hesap verebilmeniz için bu telgrafımın ve Sayın Başbakan'ın gazetelerde yer alan beyanlarının ihbar telâkki edilerek Cumhuriyet Başsavcılığına tarafınızdan intikalini rica etmekte ve böylece komünist propagandası yaptığı tevil götürmez bir gerçeklikle ortaya çıkan Sayın Başbakan Süleyman Demirel hakkında ne gibi bir muamele yapılacağını da merakla beklemekteyiz. Saygılarımla.» 14 - 15 ay oldu bu haber yayınlanalı. Süleyman Demirel eğer Başbakan olmayıp da yazar, çevirici yahut da yayıncı olsaydı çoktan hapse girmişti. Bu da Türkiye'de açıkça taraf tutulduğunu göstermektedir. Eğer iktidarın adamı olursan o zaman hiç kimse «gık» diyemez. Yok eğer, iktidarın adamı değilsen, en yakın bir gerçeği Türkçeye çevirip yazdığın an savcı yakandadır. Bu durum bize gene Süleyman Demirel'in bir sözünü hatırlatıyor: «Kanunsuzluğu günlük hadise haline getirmek is-

teyenler, kanunsuzluk yolu açılırsa, en büyük zarar kendileri görecekler.»

Ve kitap düşmanları, arkasını iktidara dayamış olan kişilere hiçbir şey yapamazlar, kanunları onlar için çalıştıramazlar, ama çıplak kadın resimleriyle dolu dergilerle, fikir sanat ve bilim eserlerini aynı paralelde tutup yasaklarlar.

Ve sürüp gidecektir bu...

Mehmet Ali Ermiş'ler ölecektir Nazım Hikmet'in «Yaşamak Güzel Şey Bekardeşim» adlı romanını savunurken. Ve gene Nazım Hikmet - «Yaşamak Güzel Şey Bekardeşim» - Mehmet Ali Ermiş adları unutulmayacak. Ve gene kitap düşmanlarının adı bile hatırlanmayacak... Düşünün bir, zorlayın aklınızı, kitap yasaklayanlardan birinin adını hatırlıyor musunuz? Ve şu anda kimin adı saygıyla hatırlanıyor: Galile'nin mi, yoksa onu öldürenlerin mi? Evet, kitap düşmanları at oynatmaktadır Türkiye'de. Bu tip kişileri en iyi Sayın Çetin Altan tanıtıyor «**Kitap Düşmanları**» (Akşam - 27. Nisan 1968) başlıklı yazısında:

Dünkü gazeteler iki kitapla birlikte Fransa Cumhurbaşkanı'nın baş danışmanlarından, Fransa Kültür Bakanı ünlü yazar Andre Malraux'nun «Umut» adlı romanının da 4. cü Sulh Ceza Mahkemesinin kararıyla içinde komünistlik

propagandası görüldüğü için toplattırıldığını bildiriyorlardı.

Bu ne kadar geri, ne kadar ilkel, ne kadar barbar bir çizgide bulunduğumuzun yer yüzüne karşı, hiç bir gerekçe kabul etmez bir itirafıdır.

1968 yılında hâlâ daha kitap yasakları olan bir ülkede yaşamak.

1968 yılında hâlâ daha Malraux'nun otuz yıl önce yazılmış romanını yasaklamak.

Ve bu ülke sözde bir demokrasidir. Sözde özgür bir ülkedir.

Kimden neyi gizlemek için yasaklanıyor bu kitaplar? Ne hakla, neye dayanarak hangi çıkarlar için yasaklanıyor?

Aman halk sınıf bilincine varmasın, aman şu soygun, şu millî gelir sömürüsü, şu komp-rador sınıfı egemenliği sürüp gitsin. Bütün dert, bütün amaç, bütün mesele bu...

Bir yandan:

— Efendim halk çok cahil, diye burun kıvırırız.

Bir yandan da bu çağın en ünlü eserlerini yasaklarız.

Sözde komünizmi yani emekçi sınıfının kendisini sömüren burjuva sınıfına karşı ayak-lanarak kendi sınıfının diktasını kurmasını önlemek için yasaklanır bu kitaplar. Aslında halkın uyanmasını önlemek içindir hepsi.

Meclislere sadece cebinde en azından 5

bin lirası, on bin lirası olan burjuva sınıfının temsilcilerini sokar mıyız? Elbet de onlar orada, millî çıkarlar adı altında sadece kendi sınıflarının çıkarlarını koruyan kanunlar yapacaklardır. Halkın uyanmasını, burjuva sınıfına karşı denge kurmak için örgütlenmesini önliyeceklerdir. Bilim eserlerini de yasaklıyacaklardır, sanat eserlerini de...

Türkiye durup dururken geri kalmadı...

Komprador burjuvazisi çeşitli hile, baskı ve dolaplarla halkı sömürmek için kasden geri bıraktı Türkiye'yi... Halkı uyanmış hangi ülkede Türkiye'deki sömürüyü, dolandırıcılığı, yalanları ve kepezelikleri görebilirsiniz?

Malraux, yirminci yüzyılda yetişmiş en büyük on romancıdan biridir. Kendisi Fransa'da De Gaulle'ün başdanışmanıdır. Ama önde gelen eserlerinden Umut burada yasaklıdır. Hem de İspanya iç savaşında falanjistleri yere vuruyor, halkı tutuyor diye yasaklıdır. Şayet bir faşist övgüsü düzseydi Malraux, kitabını falan kimse yasaklamazdı Türkiye'de...

Bir yandan halkın kanı, iliği, emeği, hayiyeti sömürülürken, bir yandan da kafası güdük bırakılmak isteniyor Türkiye'de... Ve kasden bile bile yapılıyor bu. Ve bu aslında bir ülke halkına yapılabilecek ihanetlerin en büyüğü... Hiç şüphe yok bunda.

Bir gün ne pahasına olursa olsun Türkiye sosyalist olacaktır. Bir çok suç, objektif koşul-

ların gereği mazeretiyle affedilecektir. Ancak üç şeyi affederlerse vebal altına girerler. Köy Enstitülerini kapatanları, kitapları yasaklamış ve çocuklara fikirlerinden ötürü eziyet etmiş olanları...

Vicdanım, kafam, beynim, yüreğim hazmedemiyor, kitap yasaklarını...

Mehmet Ali Ermiş, kitap yasaklarının kurbanı olarak Sorgu yargıcı karşısında öldü. Şimdi eşinin yakasına yapışmışlar, sorup durmaktadırlar:

— Niye yayınladınız bu kitapları, diye.

Mao'nun kitaplarını yasaklayacaksın. Lenin'in kitaplarını yasaklayacaksın ve sonra da yirminci yüz yıldaki fikir hareketlerini temelinden anlayabileceksin...

Ne yapılırsa yapılsın bir küçük sınıfın bir büyük sınıfı alabildiğine sömürdüğü gerçeğini Türkiye sonuna kadar görmezlikten gelmeyecektir. Bu gerçeğin gizlenmesi için yasaklanıyor o kitaplar. Boşuna çabadır hepsi. Bir küçük azınlık sınıfı halk kütlelerini ilğine kadar sömürüyor, sömürüyor, sömürüyor Türkiye'de. Sömürülen sınıf siyasî bir örgüt içinde Meclis'e girerek, egemen sınıfa karşı denge kuruncaya kadar bu sömürü devam edecektir. Kitapları da yasaklıyacaklar, emekçilere köle olarak da bakacaklar, halkı uvutmaya çalışacaklar...

Marcel Willard'ın Sosyalist Savunmalarını neden yasaklıyorsunuz, neden yasaklıyorsunuz:

Gladkov'un Çimento'sunu?

İsmet Paşa deyimiyle:

— Hiç sıkılmaz mısınız, hiç utanmaz mısınız, hiç insaf etmez misiniz?

Halk okur, uyanır, ne rezil kişilerin politikası içinde kaldığını anlar diye mi korkuyorsunuz?

Bu mudur komprador iktisadiyatının fikir özgürlüğü... Özgürlüğü boğdukları yasakladıkları kitap listeleriyle isbatlı kişilere bir daha özgürlük tanınmazsa bunun kabahati kimde olacaktır?

Malraux, Galatasaray'ın yüzüncü kuruluş yıldönümünde hazır bulunmak için Türkiye'ye dâvet edildi. Kitabı Türkiye'de yasaklı olduğu için adamı da huduttan içeri girer girmez tutuklayın bari. Gücünüz yetse eminim yaparsınız onu da. Dünyanın neresinde pırıltılı bir deha varsa yok etmenin zevkinden alamazsınız kendinizi ama, elinizde yardım isteyen bir çanak batı ülkelerinin kapısında iki büküm durduğunuz için bu arzunuz gırtlığınızda kalmakta...

Şöyle Fransa'ya, İngiltere'ye, İtalya'ya, Çin'e, Sovyetlere gidip bütün kütüphaneleri yakıverseniz. Zindanlara atıverseniz bütün bilim ve sanat adamlarını... Ve alabildiğine doya doya sömürmelisiniz bütün insanlığı...

Ağzınızın nasıl da akıyor suyu değil mi? Açın da lügâtleri «Vandalizm» kelimesinin kar-

şılığına bakın. En iyi tarifinizi orada bulacaksınız.

Yaptığınız bütün bu insanlık ihanetleri yeryüzünde Türk halkının sırtına yükleniyor. Uygar dünya hepimize, barbar, diye bakıyor bu yüzden...

1968 yılında en önemli eserleri yasaklamak... Daha büyük bir utanç olamaz bir ülke için.

Veba da dahil kitap yasaklamaktan daha beter bir belâ düşünemiyorum insanlık için. Ve böyle bir belânın vurduğu bir ülkede yazarlık ediyoruz. Hem de demokrasi ve özgürlük nutukları dinliye dinliye... Hiç bir şeyin hesabı sorulmasa, bunun hesabı mutlaka Türkiye'de bir gün sorulacaktır. Hiç bir şekilde mazur görülemeyecek en büyük suç budur çünkü...

Yalan mı, 1968 yılında, yani 20. yüzyılın ikinci yarısında kitap yasaklamaktan daha büyük bir utanç var mıdır bir ülke için?

SON NOKTAYA KADAR

«Düşünce hürriyetinin Anayasa'nın müsaade ettiği son noktaya kadar kullanılmasına taraftarız...»

SÜLEYMAN DEMİREL

Evet, «Anayasa'nın müsaade ettiği son noktaya kadar» kullanılacaktır düşünce hürriyeti. Buna hiç hiç kimse engel olamayacaktır. Çünkü «Zor metot-

ları ile hiçbir şey yapıldığı görülmemiştir.» Çünkü «Anayasa ve hukuk devletinde, kanunların koyduğu hükümlerin dışında hükmeden, Parlâmentodan geçmemiş emirler ve nizamlar koyan perde arkası kuvvetler» olamaz. Çünkü bu ulus «Anayasa esaslarına aykırı hareket etmeyecek,» ve edenlere de engel olacaktır. Çünkü «Türkiye’de sol fikirlerin yayılması önlenemez.» Çünkü «Türkiye’nin korkusuz yaşanır bir ülke olması lâzım. Hiç şüphesiz herşey söylenecek, herşey konuşulacak.»

Evet, «Anayasa’nın müsaade ettiği son noktaya kadar» kullanılacaktır düşünce hürriyeti. Ve «Kanunsuzluğu günlük hadise haline getirmek isteyenler, kanunsuzluk yolu açılırsa, en büyük zararı kendileri görecekler» dir.

Bu böyle biline... ,

Yasaklar
Yasaklar
Yasaklar

Kitabımızın bu bölümünde sizleri özellikle hem eğlendirecek, hem de düşündürecek ve Türkiye'nin kitap yasaklayıcılarının da biraz başlarını ellerinin arasına aldirtacak yasaklamalar var. Yalnız, önceden, bu yasaklamalar üzerine bazı şeyler söylememiz gerekiyor:

1. Genellikle yabancı ülkelerde basılan yayınları yasaklayanlar çeşitli dönemlerin Bakanlar Kurulları'dır. Türkiye'de «fikir özgürlüğü» ve «demokrasi» diye birşeyin olmadığını tarihe imzalarıyla yazan bu Bakanlar Kurulları'nın yasaklamalarla ilgili

en iyi davranışları, çıkardıkları Anayasa dışı ve zaman zaman da kanun dışı (1) bu kararlara herşeyden önce kendilerinin, kendi iktidarlarının uymayıdır.

2. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde basılıp da toplatılan telif yayınların hemen hepsi beraat etmiştir. Biz, kitapların yasaklanması gibi saçma ve üstelik Anayasa dışı davranışların karşısındayız. Onun için bizce önemli olan, bir kitabın beraat edip etmemesinden çok, o eserin yasaklanmasıdır. Çünkü cinayet işlenmiştir bir kere. Ve «olgun - dolgun» Anayasa'mızın kanı akıtılmıştır. Onun için bu bölümdeki yasaklamalarda adı geçen eserlerin beraat edip etmediklerini belirtmiyoruz. Salt kanın aktığı ilk ânı yazıyoruz...

(1) Bakanlar Kurullarının bazı kararları 15.7.1950'de kabul edilen Basın Kanununun 31. maddesine aykırıdır.

TOPYEKUN YASAKLAMA

Gelmiş geçmiş birçok Bakanlar Kurulları (**D.P. - M.B.K. - C.H.P. - Koalisyon - A.P.**) 15.7.1950 tarihinde kabul edilen Basın Kanunu'nun 31. maddesine dayanarak bir takım yasaklamalara girişmişlerdir. Bunların içinde «**topyekûn yasaklamalar**» oldukça önemli bir yeri kaplar. Üç ülke dışında bütün sosyalist ülkelerde yayınlanan bütün yayınlar (**kitap-**

tan gazeteye, broşürden kartpostala, puldan etikete kadar) topyekûn yasaklanmıştır.

1. Arnavutluk'ta Bulgaristan'da, Çekoslovakya'da Komünist Çin'de, Macaristan'da, Polonya'da, Romanya'da, Sovyetler Birliği'nde veya bu devletlerin hariçtaki resmi, yarı resmi veya gayri resmi organ ve ajanları tarafından yayınlanan bilumum matbualar 16.Ocak.1960 tarih ve 542 numaralı tebliğle yasaklanmıştır.

2. Arnavutluk'ta, Bulgaristan'da, Çekoslovakya'da, Doğu Almanya'da, Komünist Çin'de, Macaristan'da, Polonya'da, Romanya'da yayınlanan bilumum matbualar, plâk ses bantları ve benzerleri yukardaki yasaklama kararından iki buçuk üç yıl sonra 25.10. 1962 de 14337 numaralı tebliğle yeniden yasaklanmıştır. Yalnız bu yasaklamada Sovyetler Birliği'nin adı çıkarılmış buna karşılık Doğu Almanya'nın adı eklenmiştir.

3. Ayrıca Macaristan'da ve Romanya'da yayınlanan bilumum matbualar bilinmeyen bir tarihte gene yasaklanmıştır.

4. Ayrıca Doğu Almanya'da veya bu devletin hariçteki resmi, yarı resmi veya gayri resmi organ ve ajanları tarafından yayınlanan bilumum matbualar bilinmeyen bir tarihte gene yasaklanmıştır.

5. Ayrıca Polonya'da propaganda maksadı ile yayınlanan bilumum matbualar da 26. Mayıs. 1962 de 5435 sayılı tebliğle yasaklanmıştır.

Dikkat ettiyseniz yayınları topyekûn yasaklanan ülkelerin arasında Kuzey Vietnam, Küba ve Yugoslavya'nın adları yoktur. Nedeni bilinmiyor. Macaristan, Romanya, Polonya'da yayınlanan bütün yayınlar üç kere, Doğu Almanya'da yayınlanan bütün yayınlar iki kere yasaklandığı halde bu üç ülkenin yayınları bir kere bile yasaklanmamış.

Bu «topyekûn yasaklamalar» bir düşünceyi çıkarıyor ortaya: Sosyalist ülkelerin yazarlarının eserleri ancak batıda yayınlanırsa, batılıların onayından geçerse girecek Türkiye'ye. Batıda yayınlanmayan bir sosyalist ülke yazarının eseri Türkiye'de de yayınlanmayacak. Örneğin Şolohof'un yeni bir eseri Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde yayınlandıktan sonra İngiltere'de, Fransa'da yahut bir başka batı ülkesinde yayınlanırsa Türkiye'de de yayınlanacak.

Yahut da yeni bir Sovyet romancısının eseri çıkıyor Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde. Bu yazarı ve bu eseri önce batılıların beğenmesini ve yayınlamasını bekleyeceğiz. Eğer batılılar beğenir ve yayınlarsa bağımsız Türkiye Cumhuriyeti de yayınlama hakkına sahip olacak. Ama batılılar beğenmezse, biz de zorunlu olarak, yayınlamayacağız.

İş burada da bitmiyor. Batılılar yayınladıktan sonra bir de Türkiye'ye giriş güçlükleri var. Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu üyeleri de batıda yayınlanan bu eseri beğenmelidirler. Onlar beğenmezse gene yayınlanmaz.

Ve... İş burada bile bitmiyor. Kitap Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde çıktı. Batılılar beğendi ve batı ülkelerinde de yayınlandı. Ve Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu üyeleri de sevdi bu kitabı ve izin verdiler Türkiye'ye girmesine. Kitap Türkiye'ye girdikten sonra ve yayınladıktan sonra iş savcılara ve malûm bilirkişilere kalıyor. Onların da beğenmesi gerekli. Onlar beğenmezse Anayasa tepelenerek bu kitap toplatılır ve çeviricileri mahkemelerde süründürülür.

Ve bütün bunlara Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde «**demokrasi**», «**fikir özgürlüğü**» adı verilir.

Bu «**topyekûn yasaklamalar**» bir başka ters durumu da çıkarıyor ortaya: Bakanlar Kurulu yasaklamalarının bir çeşit belediye yasağına benzeyişi.

İki Bakanlar Kurulu hem 16.1.1960'da ve hem de 25.10.1962'de iki kez şu kararı aldılar:

«**Arnavutluk'ta, Bulgaristan'da, Çekoslovakya'da, Komünist Çin'de, Macaristan'da, Polonya'da, Romanya'da, ve Sovyetler Birliği'nde (Doğu Almanya'**

da) yayınlanan bilumum matbualar plâk, ses bantları ve benzerleri yasaklanmıştır.»

İki Bakanlar Kurulu, ayrı ayrı tarihlerde bu kararları aldıklarına göre bütün resmi örgütlerin uyması gerekli. Batılı gazeteciler, batılı yazarlar duyacaklar da Türkiye'deki yöneticilerle alay edecekler diye uymamazlık edemezler. Ne deniliyor kararlarda: **«Bilumum matbualar, plâk, ses bantları ve benzerleri...»**

İşte tüm resmi örgütler bu kararlara dayanarak Türkiye'ye Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde, Macaristan'da, Çekoslovakya'da, Romanya'da, Polonya'da, Doğu Almanya'da yapılan plâkları, filimleri sokmamalılar Türkiye'ye. Örneğin bir **«Uyuyan Güzel»** oynamamalı, örneğin bir **«Askerin Türküsü»** oynamamalı, örneğin herkes tarafından hem kalitesi ve hem de ucuzluğu yüzünden aranan ve kapış kapış alman Sovyet MK plâkları Türkiye'ye girmemeli.

Hattâ İzmir Fuarı'ndaki bütün sosyalist ülkelerin pavyonlarını kapatmak gerekir. Çünkü o pavyonlarda PROPAGANDA ve dolayısıyla SATIŞ için malların iyi olduğunu belirten ve sosyalist ülkelerde basılan broşürler, afişler vardır.

Hele hele Polonya pavyonu hemen kapatılmalı.

Çünkü 26. Mayıs. 1952'de, 5435 numaralı tebliğde şunu diyor Bakanlar Kurulu:

«Polonya'da propoganda maksadı ile yayınlanan bilumum matbuaların Türkiye'ye girmesi yasaklanmıştır.»

16. Ocak. 1960 tarih ve 542 numaralı tebliğde ise şunlar deniliyor:

«Arnavutluk'ta, Bulgaristan'da Çekoslovak'ya'da, Komünist Çin'de, Macristan'da, Polonya'da, Romanya'da, Sovyetler Birliği'nde veya bu devletlerin hariçteki resmi, yarı resmi veya gayri resmi organ ve ajanları tarafından yayınlanan bilumum matbualar yasaklanmıştır.»

Elçilikler, konsolosluklar hariçteki resmi organlardır. Bunlar gibi TASS yahut diğer sosyalist ülke ajansları da resmi organlardandır. Şimdi, örneğin TASS ajansının Türkçe basılan ve bütün gazetelere gönderilen bültenlerine engel olunmalı. Çünkü o yasağı çıkaran belediye değil Bakanlar Kurulu'dur. Hepsi bir yana, iyiki uyulmuyor bu kararlara. Uyulsaydı, herhalde 20. yüzyılın tarihindeki yerimiz daha sağlamlaşırdı.

**BAKANLAR KURULLARI,
BASIN KANUNU MADDE 31
VE KANUNSUZ YASAKLAMALAR**

Demokrat Parti, iktidara geçtikten sonra bir Basın Kanunu çıkarmıştır. Halen yürürlükte olan bu kanunun 31. maddesi der ki:

«Yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin

Türkiye'ye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu kararıyla menolunabilir.

Bu gibi basılmış eserlerin, Bakanlar Kurulundan acele karar alınmak üzere, İçişleri Bakanlığınca kardan evvel dağıtılmaları meuolunacağı gibi, dağıtılmış olanlar da toplattırılabilir.

.....»

Bu kanun, Bakanlar Kurulları'nın ancak «**çıkan basılmış eserler**» i yasaklıyabileceğini söylüyor, «**çıkan eserler**» i demiyor. Ama Demokrat Parti'ninkiler dahil, ondan bu yana bütün iktidarların Bakanlar Kurulları bu kanunu unutarak yığınla yasaklama kararı çıkarmıştır. Şöyle böyle, kabaca 10.000.000 (on milyon) yayının yasaklandığı «**topyekûn yasaklamalar**» m bu duruma göre kanunsuz sayılması ve iptal edilmesi gerekiyor. Çünkü«**topyekûn yasaklamalar**» da«**yayınlanan bilumum matbuaların yasaklandığı**» belirtiliyor,«**yayınlanan basılmış bilumum matbuaların yasaklandığı**» değil. «**Yayınlanan bilumum matbualar**» geniş zamanı kapsar, bu zaman içinde geçmiş - şimdiki - gelecek zamanlar vardır. Oysa Basın Kanunu'nun 31. maddesi «**çıkan (yani yayınlanan) basılmış eserler**»den söz eder. Buradaki zaman, herkesin bildiği gibi miş'li geçmiş zaman'dır.

Yalnız «**topyekûn yasaklamalar**»la değil, tek yasaklamalarla da Basın Kanunu'nun 31. maddesi ihlâl edilmiştir:

AKREPOLLES gazetesinin 5.9.1956'da çıkan 8922 numaralı sayısı ile bu sayıdan sonra çıkacak bütün sayıları 23.10.1956'da 11291 numaralı tebliğle,

NOS ESTİN - YENİ OCAK dergisinin 942, 943, 945, 946 numaralı sayıları ve ondan sonra çıkacak olan bütün sayıları 15.8.1967'de 11954 numaralı tebliğle, PLAYBOY dergisinin Temmuz 1966, Ekim 1966 ile PRELESLEBEN dergisinin Ekim 1966 ve ondan sonra çıkacak olan bütün sayıları 11.7.1967'de 9748 numaralı tebliğle yasaklanmıştır.

Akrepolles gazetesi, Basın Kanunu'nu çıkaran iktidar, diğer üçü de şimdi ki iktidar tarafından yasaklanmıştır.

Ayrıca günümüz Bakanlar Kurulu'nun aldığı, kanuna aykırı bir yasaklama kararı daha vardır. Sayın Avukat Enis Coşkun «**Bakanlar Kurulunun Kanuna Aykırı Kararı**» (Akşam - 4. Eylül. 1968) başlıklı yazısında o kararla ilgili şunları diyor:

Resmî Gazetenin 12 Ağustos 1968 pazartesi günü 12974 sayılı nüshasında, 6/10408 karar sayısı ile bir Bakanlar Kurulu Kararnamesi yayınlanmıştır. Kararnamenin metni aynen şöyledir:

«Halen Alman 5 nci Köln - 1/Postfach 1701 yazışma adresinde faaliyette bulunan «Türk

Gençliği Kültür Kulübü» adlı teşekkülün, Fazıl Sağlam'ın sorumlu müdürlüğü altında çıkardığı «İŞÇİ POSTASI - EMEKÇİLERİN AYLIK GAZETESİ» isimli Türkçe Gazetenin çıkacak bütün nüshalarının Türkiye'ye sokulması ve dağıtılmasının yasaklanması; Dışişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan İçişleri Bakanlığının 13/6/1968 tarih ve 9. A - 1 - 91111 - 5673/83019 sayılı yazısı üzerine, 5680 sayılı Kanununun 31 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 12/7/1968 tarihinde kararlaştırılmıştır.»

5680 sayılı Kanunun, yâni Basın Kanununun 31 nci maddesine göre yurdumuzda Bakanlar Kurulu Kararnameleriyle yurt dışında yayınlanmış eserlerin yurda sokulması ve dağıtılmasının yasaklanabildiği herkesce bilinmektedir. Bu itibarla yukarıdaki kararnamenin ilk bakışta hiç bir özelliği olmadığı sanılabilir. Nitekim pek çok kimsenin de dikkatini çekmeden Resmî Gazetenin satırları arasında gözlerden uzak durmaktadır. Kararnamede adı geçen kulübün başkanı ve gazetenin sorumlu-su Fazıl Sağlam tarafından ikaz edilmeseydik ve bizden gerekli kanunî yollara baş vurmamız istenmeseydi belki biz de bu kararnamedeki özelliği göremiyecek ve ondan haberdar olmayacaktık.

KANUN DİYOR Kİ:

Bilindiği gibi yabancı memleketlerde ba-

silmiş eserlerin yurt içine sokulmasını ve dağıtılmasını yasaklayan Basın Kanununun 31 maddesi aynen şöyle demektedir:

«Yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiye'ye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu kararıyla menolunabilir.» Maddenin bu fıkrasından sonra ikinci fıkrada acele hallerde İçişleri Bakanının haiz olduğu yetkiler ve üçüncü fıkrada ise cezai müeyyideler düzenlenmiştir.

Bakanlar Kurulunun sözünü ettiğimiz kararı, maddenin, metnini satırlarımız arasına aldığımız bu birinci fıkrası ile çelişmektedir. Çünkü, kanun görüldüğü gibi metinde «basılmış eserler» den söz etmektedir. Halbuki Bakanlar Kurulu Kararnamesinde ise, «çıkacak bütün nüshalarının Türkiye'ye sokulması»ndan söz edilmektedir. Aykırılığı iyice saptamak için «basılmış eser»in ne demek olduğunu gözden geçirmekte fayda vardır. Kanun ikinci maddesinde «basılmış eser» deyiminden ne anlaşılmak gerektiğini anlatmaktadır. Buna göre:

«Bu kanun hükümlerine göre basılmış eserlerden maksat, neşredilmek üzere tabi aletleriyle basılan veya sair her türlü vasıtalarla çoğaltılan yazılar ve resimler gibi eserlerdir.» Kanunun bu ikinci maddesine göre bir eserin basılmış eser sayılabilmesi ve hakkında bu ka-

nun hükümlerinin uygulanabilmesi için iki unsurun bulunması gereklidir. Birinci unsur sübjektif unsur denilen neşir maksadı, ikinci unsur ise her hangi bir surette çoğaltılma yâni fîlen basılmış olmak ki buna da maddi unsur denilmektedir. Bu iki unsur olmadan hiç bir surette Basın Kanununun uygulanması düşünülemez. Bir başka deyişle ve daha açık olarak ifade edersek; Basın Kanunun uygulanabilmesi için ilk şart ortada neşredilmek üzere çoğaltılmış, basılmış bir eserin bulunması zorunluluğudur. İlâve edelim ki, Basın Kanunu açısından «mevkute» denilen gazete, haber ajansları yayınları ve belli aralıklarla yayınlanan diğer eserler de ancak basıldıktan, yâni basılmış eser niteliğini aldıktan sonra Basın Kanununun hükümlerine tabi olabilirler. Çünkü basın suçlarında esaslı unsur aleniyettir yâni basılmış bir eserin neşridir.

Ancak basıldıktan ve neşredildikten sonradır ki bir mevkute veya gayri mevkute ile bir basın suçu işlenebilir. (1)

Şimdi tekrar 31 nci maddeye dönebiliriz. Bu maddenin sevk gayesini bize gene en iyi şekilde maddenin gerekçesi verebilecektir. Maddenin Hükümet gerekçesinde aynen şöyle denilmektedir:

«Tesiri seri ve sahası geniş olan basın yayın faaliyetlerinin düzenlenmesi işini, millî sı-

nırlar içindeki basın ve yayına hasedilmesi şüphesiz ki, kâfi bir tedbir olarak mütalâa edilemez. Zira yabancı illerdeki her nevi faaliyetlerde basın ve yayın vasıtalarından faydalananlar olarak kolaylıkla başka illere intikal ve nüfuz edebilmektedir. Dışarıdaki muzur ve yıkıcı faaliyetlerin yurda intikalinin mühim bir vasıtası olan bu gibi neşriyat hakkında uyanık bulunmak tedbirler almak suretiyle savunma imkânlarını sağlamak icap eder. İşte bu zaruret ve ihtiyaca uyularak yabancı memleketlerde çıkan BASILMIŞ ESERLERİN Türkiyeye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu Kararı ile men olunabilecek ve dağıtılan bu gibi eserler Bakanlar Kurulundan acele karar alınmak kaydıyla İçişleri Bakanlığınca karardan önce de toplattırılabilceği gibi, dağıtılmaları da men olunabilecektir.»

AYKIRILIĞIN NEDENİ

Görülüyor ki, Bakanlar Kurulu gerekçeye göre; yabancı ülkelerde basılmış eserlerin Türkiyeye sokulmasını bir zabıta tasarrufu olarak önliye bilme yetkisine sahiptir. Bu yetkisinin kaynağı da Basın Kanununun 31 nci maddesidir. Ancak Bakanlar Kurulunun bu yetkisinin bir sınırı da olmak gerekir.

Gerçekten Anayasa Mahkememizin, bu madde ile ilgili olarak verdiği bir kararında ifade ettiği gibi, «Basın Kanununun 31 nci maddesi iddia edildiği gibi idareye kayıtsız ve şart-

sız yâni keyfiliğe kadar gidebilecek olan bir yetki vermiş değildir. Her nekadâr madde metninde (men) ve (toplama) konusunda idareye verilmiş bulunan yetkinin, bir sınırı yok gibi görülmekte ise de; bir hukuk rejiminde idare, kanunların maksadına ve amacına göre onları uygulamakla görevli olup hiç bir zaman bu maksat ve amaç dışına çıkamaz. Yâni idarenin yetkisi kanunların maksat ve amaçları ile sınırlıdır.» (2)

Şu halde Bakanlar Kurulu yurt dışında yayınlanmış bir eserin yurda sokulmasını önleyici bir karar alırken Basın Kanunu'nun 31 inci maddesindeki maksada uygun hareket etmek zorundadır. Bu durumda ise Bakanlar Kurulunun yasaklayacağı eserin yurt dışında basılmış bir eser olması ilk şarttır: Diğer bir deyişle Bakanlar Kurulu yurt dışında henüz basılmamış bir eserin basıldığı takdirde yurda sokulmasını yasaklayamaz. Bir örnek vererek sözlerimizi somutlaştırmak istersek; Bakanlar Kurulu bu yazımıza konu olan kararnamesinde yaptığı gibi «...Gazetenin çıkacak bütün nüshalarının..» şeklinde bir karar veremez. Bu yolda vereceği karar kanuna yakırı olur. Çünkü kanunun maksadı dışına çıkarak kanunun çizdiği yetki sınırını tecavüz etmiş olur. Bunun gibi Bakanlar Kurulu, «filân ülkede yayınlanan bütün eserlerin yurda sokulmasının yasaklanması» şeklinde de bir karar ve-

remez. Çünkü bu halde de yetki sınırını tecavüz ederek maksat dışına çıkmış olur. Bakanlar Kurulunun yurt dışında basılmış bir eseri yasaklıyabilmesi için o eserin muhakkak muzır ve yıkıcı faaliyetlerde bulunmuş olması gerekir. Başka bir deyişle, Bakanlar Kurulunun, çıkacak eserler hakkında da yasaklama kararı alabilmesi için ikinci unsur da yasaklanan eserde muzır ve yıkıcı bir faaliyetin bulunmasıdır. Bu durumda Bakanlar Kurulunun, çıkacak eserler hakkında ya da bir ülkede yayımlanmış bütün eserlerin umumî olarak yasaklanmasına ilişkin kararları maksat noktasından Danıştay tarafından iptale mahkûm kararlardır. (3)

Çünkü sözgelimi bir ülkede yayınlanmış bütün kitapların yasaklandığını düşünelim, bu yasaklama kararı ile o ülkede yayınlanacak bir fizik kitabı ya da bir matematik kitabı da yasaklanmış olacaktır. Bu durumda Bakanlar Kurulunun almış olduğu o kararın zabıta tasarrufu ile ne gibi ilişkisi olabilecektir? Kanunun maksadına uygun olabilir mi böyle bir karar? Şüphesiz bu sorulara olumlu bir cevap bulmak olanaksızdır. Bunun gibi, yabancı ülkede henüz basılmamış bir eserin muzır ve yıkıcı faaliyet yapacağı gerekçesi ile yasaklanması ne derece kanunun maksadına uygun düşecektir? Şurası muhakkak ki, henüz basılmamış bir eserin muzır ve yıkıcı faaliyet yapacağı gerekçesi olsa olsa bir kehanet olabilir. Bakan-

lar Kurulunun vereceği kararların dayanağı ise elbetteki kehanetler olmamalıdır. Çünkü hukuk mantığı kehanetlere müstenit bir karara hukukilik niteliğini ve değerini vermez Hukuk mantığının kabul edebileceği bir kararın somut ve maddi delillere dayanması gerekir. Hukuk mantığı bunu arar, kehanetleri değil.

Burada bir kere daha tekrarlıyalım ki, Basın Kanunu 31 nci madesinde basılmış eserlerin ancak yasaklanabileceklerini söylemektedir. Bakanlar Kurulu ise yukarıda sözünü ettiğimiz kararda basılmamış bir eseri yasaklamaktadır. Bakanlar Kurulunun bu kararı açıkça Kanun maksadına aykırı ve kanunun kendisine tanıdığı yetkinin çok ötesinde bir karardır. Bu kararı ile Bakanlar Kurulu açıkça kanun dışına düşmüş bulunmaktadır.

SONUÇ

Bakanlar Kurulunun bu kararının kanuna aykırılığının Danıştay tarafından da tesbit edileceği muhakkaktır. Çünkü Bakanlar Kurulu da Türk Milleti adına yargı yetkisi kullanan yargıçların denetimi altındadır. Çünkü unutmamak gerekir ki Anayasamız Devletimizin rejimini tesbit ederken 2 nci maddesinde «Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti» olduğunu açıkça bildirmektedir. Bu itibarla Bakanlar Kurulu dahi hukukun ve kanunların dışında bir kuruluş değildir. Onun da bütün eylem ve davranışları ve de kararları yargı or-

ganlarının denetimi altındadır. Artık devir «hikmeti hükümet» devri değil, «hukuk devleti» devridir.

Hikmeti Hükümetten sual olunmaz denilerek keyfi kararların alındığı devirler çok gerilerde kalmıştır. Türk halkının en büyük teminatı olan mahkemeler vardır bu ülkede ve çok şükür ki mahkemeler vardır. Çünkü Mahkemeler keyfi ve ceberrut devlet geleneğine son veren hukuk hâkimiyetini sağlayan en kutsal mercilerdir.

Bir noktayı daha belirtmek gerekir ki, Bakanlar Kurulu kararlarının denetlenmesi için öncelikle kararların gerekçelerinin de bilinmesi gereklidir. Bu yolda bir geleneğin yerleşmesi temenni edilen bir hedeftir. Bir hukuk devletinde hukuka saygı bunu gerektirir kanaatindeyiz. Gerekçesi açıklanmayan ya da olmayan bir karar daima bazı şüphelerin gölgeleri altında kalmaya mahkûmdur. Bu itibarla Bakanlar Kurulu Kararnamelerinde gerekçelerin açıklanması yolunun seçilmesi Hukuk yolunun seçilmesi Hukuk Devleti ilkesine saygı borcu olarak kabul edilmelidir.

(1) Daha fazla bilgi için Bkz. İzahlı Basın Kanunu ve İlgili Mevzuat Prof. Dr. Sahir Erman ve Çetin Özek; İst 1964 s. 17, ayrıca Kanunun gerekçesi; T.B.M.M. Tutanak Dergisi 23 ncü B. 3 ncü Oturum C. 1 Dönem 1x. 14/7/1950

(2) Anayasa Mahkemesi Kararı için Bkz.

Erman, Özek; a.g.e. s. 131 ve devamı Basılmış eserlerin yasaklanamayacağı konusunda keza Bkz. Mukayeseli Basın ve propaganda, Remzi Balkanlı; Ank. 1961 s. 348 ve 350

(3) Aynı görüş için Bkz. Erman ve Özek; a.g.e. s. 138

Kısaca, bütün bu kanunsuzluklara, Sayın, Enis Coşkun'un dediği gibi ancak bu gereksiz kararların iptaliyle engel olunabilir.

TEK YASAKLAMALAR

Sosyalist ülkelerle ilgili «topyekûn yasaklamalar» ın dışında bir de tek tek kitap yasaklamaları vardır. Bunlardan birkaçını aşağıya yazıyoruz:

BAŞKURT (Sovyetler Birliği)
BAŞ TÜRKİSTAN (S.S.C.B. - POLONYA)
BEDRİCH HROZNY (Çekoslovakya)
1000 MOTS SUR LA HONGRIE (Macaristan)

BİR HALK CUMHURİYETİ İÇİN (Yugoslavya)
VİKE ÇEVREN KEF (Bulgaristan) 15387/24.12.
1954)

BILGARKSKİ GRAMATİKA (Bulgaristan
5435/29.7.1957)

BUKVAR (Bulgaristan - 5435/29.7.1957)

CİDİZE (Polonya)

C. SİNYAL ATEŞİ (Bulgaristan - 15387/29.7.1954)

ÇİTANKA (BULGARİSTAN - 5435/29.7.1957)

DEJİNY VŞESVAZOVE KOMUNİSTİCKE STRANY
BOLŞEVİKÜ (S.S.C.B.)

DİLBİLGİSİ İLKOKUL 3. SINIF (Bulgaristan)

ELİFBA CÜZÜ (Yugoslavya)

ENCİKLEPEDİJA JUGOSLAVVİE (Yugoslavya)

ERNST FİSCHER VE D. Y. V. STALİN (Bulgaris-
tan - 15387/29.7.1957)

FAHRT ZUM BOSPHORS (D. Almanya)

FREE BULGARİA (Bulgaristan)

HARFA BOZA (Polonya)

H. İSTOPIA TİS GRA FİS Tİ ELHONUN (Bulgaris-
tan)

HİSTORY OF C. P. S. U. B. (S. S. C. B.)

HRİSTOMATYA (Bulgaristan)

JEROREYAN RİLİÇ (S. S. C. B.)

K. B. P. UMUMİ TARİHİ (S. S. C. B.)

K. P. TARİHİNE DAİR MATERYALLER (Bulgaris-
tan - 15387/29.7.1957)

KUMANDANLARIMIZ (Bulgaristan)

KURS POMİT GRAMATİ (S.S.C.B.)

LA JEUNESSE CHANTE (Çekoslovakya)

- LA LİTERATÜTE İNTERNATİONALE (S. S. C. B.)
 L'ORİENT ET LES COLONİES (S. S. C. B.)
 MAGYAR LAFOK (Macaristan)
 MAVİ KAYALAR (Bulgaristan)
 MAY (Çekoslovakya)
 NARODNA PESMA (Yugoslavya - 2416/26.2.1958)
 NOTNO PEENE (Bulgaristan)
 NOUS AVOUS CHOİSES LA PAİX (Çekoslovakya)
 ONBİN RÜYA TABİRİ (Bulgaristan)
 PEENKA (Bulgaristan)
 PLANÇE (Bulgaristan)
 RUSSKY GOLOS (Yugoslavya)
 SLAVA NA GEROİTO (Bulgaristan)
 STUDENTS AGAİNST SPANİSH FASCİSMS (Çe-
 koslovakya)
 TABİAT BİLGİSİ (Bulgaristan)
 TRUD (Bulgaristan)
 CIEMIEZENIE (Polonya)
 VATANA DÖNÜŞ (D. Almanya)
 VATAN SESİ (Polonya)
 WİNTHER EDUCATİON İN THE U. S. A. (Çekos-
 lovakya)
 YAŞLILARA ALFABE VE İLK OKUMA KİTABI
 (Bulgaristan)
 YEDİ YILDIZ (Polonya)
 YOUTH SİNGS (Çekoslovakya)

YÜZ SAATE BÖLÜNEN LİSTE (Yugoslavya) ZİYA (Bulgaristan)

Yasaklanan yayınlar yalnız sosyalist ülkelerden değil. Suriye'den de var, Mısır'dan da, Amerika'dan da, Fransa'dan da. Yasaklanan bu yayınların içinde en önemli, en büyük Avrupa dergilerinden tutun, batıda yayınlanmış Türk yazar ve ozanlarının eserleri bile var.

- ABC OF CYPRUS (M. Bors - 1197/27.1.1958)
- ALBION TOUTE UNE (B. Harvest - 9413/25.7.1962)
- ALİ VE SOKRAT (Lübnan - 11921/10.10.1964)
- AMİS DU SOLEIL (Fransa - 10952/27.8.1962)
- ANTHOLOGIE DE LA PROSE NEO - HELLENIQUE
(? - 1197/27.1.1958)
- A PERSIAN ROSARY (Amerika - ?)
- ARİSTO'NUN SİYASİ PRENSİPLERİNDEN DERSLER (Prof. St. Kiryakides - 1840/14.2.1957)
- BIOGRAPHY OF B. Z. SAİDİ NURSİ OF TURKEY
(? - 4453/30.3.1966)
- CHRETIENS EN PERİL AU MOUSSADAGH (P. de Vene - 5435/26.5.1952)
- CHEZ DES AMIS EN AFRIQUE LIBRE
(? - 4931/10.5.1961)
- CZEM ONO JEST (Brezilya - ?)
- DETA (? - ?)

DE TALLEYRAND A KHROUCHTCHEV (Fransa - 11772/9.10.1961)

DEUTSCHE SOLDATEN SEHEN DIE SOWJET UNION (W. Diegenge - ?)

DEUXIEME CANGRESS MONDIAL DES PARTI-SANS DE PAIX (? - ?)

DIE BEFREILUNG (? - ?)

EBU MAŞER EL FELEKÎ (Suriye - 11900/8.11.1952)

D. LO. COMPA GIÇ DE JESU (İtalya - ?)

DNI (Fransa - ?)

ECLOS TOPRAGI (İ. Venezis - ?)

ELBAHT VELBEYAN (M. Ali - 6903/28.6.1955)

EL ENFABİL SOVYETİL RUSYA (? - ?)

EL İNAN (A. Enis - 5725/7.5.1965)

EL İTTİHADÛL SOVYETİ HACERÛL ZAVİYETİ (Lübnan - ?)

EL VATANÛL ARABİ (E. Elrifzi - 1682/7.2.1962)

EL UDVANÛSSELASİ ALA MISIR (Mısır - 3132/7.-3.1959)

FANNY HILL (J. Cleand - 4453/30.3.1966)

FORM ANO FIGURE (Amerika - 7071/5.7.1960)

FUNDAMENTAL LESSONS (V. Çervenkov - ?)

GALINI (I. Venezis - ?)

GEORGİ DİMİTROFUN HARB KUNDAKÇILARINA DAİR MÜCADELESİ (E. Fischer - 15387/24.12.1954)

GOTT BLEIBT WAHRAHTIG (Amerika - ?)

GÜLTEPELERİ - TÜRKİYE'DEN HAKİKİ HİKÂ-YELER (B. Karabuda, - 11954/15.8.1967)

HRİSOSTOMOS'UN HATIRATI (Kosti - ?)

HRİSTİYANLIĞIN ÇARMIHA GERİLİŞİ (Dimitri Kalemannis - 11954/15.8.1967)

HISTORIE ILLUSTRES DE LA RUSSIE (İsviçre - 6121/13.6.1961)

IL PIANETA RUSSIA (Enrico - 8260/24.7.1954)

IL MAVROLIKI (? - ?)

I. OREA TU PERAN (Timfurustu - 11693/12.9.1959)

İTTİHADÜL CUMHURİYETİL İŞTİRAKİYETİ SOVİET (? - 8086/20.7.1957)

J. STALİN (? - ?)

KAFKAS DAĞLARI (Fransa - ?)

L'AFFİRE POWERS (Fransa - 5496/31.5.1961)

LA CORDA BOSA (İspanya - 13204/16.9.1966)

L'ART ET LE NU (Fransa - ?)

L'ASCENSION DE STALİN DU SEMINAIRE AU KREMLİN (İsviçre - ?)

LA HANTE DSEZIREH (R. Boghossizn - 2759/9.3.1956)

LA JEUNESSE ET LE COMINISME (Fransa - 11105/30.9.1961)

LA MARINE SOVIETIQUE (J. L. Couhat - 7958/24.6.1959)

LA PASSION DE LA CILICIE (Fransa - ?)

LA REVOLUTION MILITAIRE DE 1960 EN TURQUIE (Ali Fuat Başgil - ?)

LA VIE AU SOLEIL (Fransa - ?)

LE BOLCHEVISME (J. Coster - 11105/30.9.1961)

LE DEVELOPPEMENT OU CAPITALISME EN RUSSİE (Fransa - 11772/9.10.1961)

LE FOYER DU BONHEUR (Fransa - ?)

LE LOUP ET LE LOUPART IBN - SEOUD (Fransa - 10858/27.9.1967)

LE PROCES DE TRAITCHO KOSTOV ET DE SON GRAVEPE (? - ?)

LE POUVOIR SOVIETIQUE (Fransa - 11772/9.10.1961)

LE REGIME DES DETROITS (Dr. Haridis - 5945/6.6.1952)

LETRE COLECTIVE DES EVEQUES ESPAGNOLS (İspanya - ?)

LES CAUSES DE LA MORT (Fransa - ?)

LES CHANSONS DE SALLES DE GARDE (Fransa - 10792/11.9.1958)

LES MYSTERES DU KREMLİN (V. Alexandrov - 12199/14.10.1961)

LES MISSIONS LAZARISTES ET DES FILLES DE CHARITES (Fransa - ?)

LES SOCIALISTES ET L'EXERCISE DU POUVOIR (Fransa - 10382/19.9.1961)

LES TEMPS MODERNES (Fransa - 2416/26.2.1958)

L'HUMANITE (Fransa - ?)

LIBERTE (Amerika - ?)

LITTERATURE SOVIETIQUE (Fransa - 10792/11.9.1958)

L'EROTISME AU CINEMA (Lo Duca - 1539/5.2.1959)

LUKIS LARAS (Yunanistan - 2625/14.3.1961)

L'U. R. S. S. (Fransa - 10382/19.9.1961)

L' U. R. S. S. EN 250 QUESTIONS (Fransa - 8952/23.8.1961)

- MAIN STREET U. S. S. R. (? - 13332/311.1961)
 MEKTUB-U AHMET (Suriye - 8260/24.7.1954)
 MİN ŞİİR NAZİM HİKMET (Dr. Ali Saat - 4686/14.5.1953)
 MOSLEMS IN CHINA (? - 13560/15.11.1954)
 MUSOLLİNİ (Fransa - ?)
 MY LIFE AND LOVES (F. Harris - 4453/30.3.1966)
 NICO B. ELOYANNIS - HEROS NATIONAL DE GRECE (Yunanistan - 10941/20.9.1954)
 NURCULUK MEVZUU İLE İLGİLİ NEŞRİYAT (Her yerde - 6629/24.6.1960)
 NUS JAPONAIS (Fransa - 7071/5.7.1960)
 NUUL (İtalya - ?)
 NOTICE (İtalya - ?)
 OHRIS OYS ALON (? - ?)
 OMAR KADERS GOLDENES SCHWERT (İsviçre - ?)
 O YERO HRONOS (Yunanistan - 2625/14.3.1961)
 ÖSTER OM EUFRAT (B. Karabuda - 11954/18.8.1967)
 PARIS SOIR (Fransa - ?)
 PETSILEO (Amerika - ?)
 POWROT (? - ?)
 POJEDANANIE (? - ?)
 POZGLEDNIE (? - ?)
 PROPHEZEING (? - ?)
 PROVINICI (Amerika - ?)
 PSIKHARIS? PALLIS - VLASTOS - EFTALITIS (? - ?)

- REVE A VENUS (Fransa - ?)
- RZOS PARTIS (Yunanistan - ?)
- ROAD TO REVOLUTION (A. Yarmolinski -
6435/6.4.1962)
- RUSSIE - FAIST ET VISAGE (A. Metaxas -
1539/5.2.1959)
- SİNAN MANASTIRI (Prof. K. Amantos -
1840/14.2.1957)
- STALİN - ELKADİYETÜL VATANİYE
(Irak - 10500/14.8.1959)
- STALİN - ELMAR KİSSİYET VELMÜSELLETÜL
VATANİYET (Irak - 10500/14.8.1959)
- STALİN ESİTÜLİMİNİNİYET (Irak -
10500/14.8.1959)
- STALİN'İN YÜKSELİŞİ (İsviçre - ?)
- STATUTUM (İtalya - ?)
- STWORTENIE (Polonya — ?)
- TELENY OR THE REVERSE OF THE MEDAL
(Fransız — 1539/5.2.1959)
- THE CHILOREN'S CARNAVAL (Amerika — ?)
- THE DANK ANGEL (Amerika — 10858/27.9.1957)
- THE LOOM OF HISTORY (Herbert J. Miller —
5139/26.4.1965)
- THE LONG BROWN PATH (Malcolm Gram —
13098/31.10.1958)
- THE PLAN (Amerika — ?)

- THE REVOLT OF YOUTH (Amerika — ?)
 THE VOICE (Amerika — ?)
 THE 120 DAYS OF SODOM (? — 5786/11.5.1955)
 T 14/31328 ÜSERA (I. Venezis — ?)
 TOPALAMİDE (T. Kosturi — 4069/5.4.1957)
 TÜRKİET EN RESAHANT BK (G. Karabuda —
 10.8.1968)
 UN JOUR DANS LA GARDERİE D'UNE FABRI-
 QUE (? — ?)
 U.R.S.S. ENCICLOPEDIA POPOLARE MONDA-
 DORİ (İtalya — 5189/20.4.1965)
 VOYAGE EN ORIENT (V. Fontanier — 8086/20.7.
 1957)
 WIE STALIN WURDE (Almanya — ?)
 YI TUE PABTUPONTUS TOPRAKLARI (Yunanis-
 tan — 4748/11.7.1967)
 YORGİN SURİ'NİN DİYALOĞLU (Spiro Mela —
 5726/7.5.1959)
 YOU RA—LIVRE DU SANG No. 2 (Yunanistan —
 10941/20.9.1954)

Yalnız bu okuduklarınız değil, daha yüzlerce binler-
 ce yasaklanmış eser var.

**NELER YASAK
VE
NELER SERBEST**

Ve Anayasasında kapı gibi bir 20. maddesi bulunan Türkiye'ye birçok fikir, sanat ve bilim eseri giremez. Evet, esrar, afyon, L.S.D., cinsi münasebet resimleri yahut da devletin bütünlüğüne etki yapabilecek siyasî sırların, askerî sırların yayımlanması yasaklanabilir. Bu kararlarında yöneticileri haklı kılacak nedenler vardır. Ama bir sa-

nat, fikir yahut da bilim eseri yasaklandığı zaman yasaklayıcılar hiçbir haklı neden gösteremezler. Ve bu yasaklanmalar yapıldığı zaman da, baştanberi anlatmaya çalıştığımız ve şimdi de bir başka örneğini göstereceğimiz gülünç durumlar çıkar ortaya.

İHTİLÂLİN ÖZÜ (Mao Tse-Tung)

ÇİN KURTULUŞ SAVAŞI (Mao Tse-Tung)

YENİ DEMOKRASİ (Mao Tse-Tung)

KÖYLÜ MESELELERİ VE SOSYALİZM (Lenin)

MARKSİZMİN KAYNAĞI (Lenin)

DEVİRİM STRATEJİSİ (Lenin)

SANAT VE EDEBİYAT (Lenin)

GERİLLA HARBİ (Ernesto Che Guevara - Mao Tse-Tung)

KÜBA'DA SOSYALİZM VE İNSAN (Ernesto Che Guevara)

GERİLLA GÜNLÜĞÜ (Ernesto Che Guevara)

FİDEL CASTRO KONUŞUYOR (L. Lockwood — F. R. Allemann)

SOSYALİST SAVUNMALAR (Marcel Villard)

VIETNAM'DA HALK SAVAŞI VE AMERİKA (Vo Nguyen Giap)

DEVİRİM YAZILARI (G. Babeuf)

SOSYALİST FELSEFENİN TEMEL PRENSİPLE-
Rİ (G. Politzer)

LENİN (Josef Stalin)

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SENDİKACILIK (A. Verbine)

SOSYALİST DÜNYA GÖRÜŞÜ (H. Lefebvre)

ÇİMENTO (Gladkov)

YAŞAMAK GÜZEL ŞEY BEKARDEŞİM (Nâzım Hikmet)

TODA RABA (Nikos Kazancakis)

MARKSİZMİN TEMEL KİTABI (E. Burns)

Amerika'da basılan **BAYRAK** gazetesini, Oslo'da basılan **COCTAIL** dergisini, Hong-Kong'ta yayınlanan **PEOPLE OF THE WORLD UNITE DOWN U.S. IMPERIALİSM** adlı bülteni, Tiran'da basılan **SHGİPERİA** adlı gazeteyi, Yeni Delhi'de basılan **SOWİET LEND** adlı İngilizce gazeteyi, Melburn'da basılan **TAKAVORUTİYAN**'ı, Tokyo'da yayınlanan **YENİ JAPON MUHBİRİ** başlıklı bildiriği, Amerika'da basılan **THE TEMPTRESS** adlı takvimi, üzerinde **F.M.J.D.—SPORT JENUNESSE** yazılı bir rozeti yasaklayan çeşitli yılların çeşitli Bakanlar Kurulları, yukarda adlarını okuduğunuz kitapların Türkiye'ye girmesine engel olmamıştır. Yani bu kitapların İngilizcelerinin, Fransızcalarının, Almancalarının, Rumcalarının Türkiye'ye girmesi serbesttir. Bu kitapları, piyasada tükendiğinden dolayı bulamayanlar, örneğin İngilizce bilenler Mao Tse-Tung'un İhtilâlin Özü, Çin Kurtuluş Savaşı, Yeni Demokrasi ve diğer bütün eserlerini Amerika'daki International Publishers'ten, İngiltere'de Lawrance Wishart yayınevinden, hem de resmî örgütler yoluyla isteyebilirler ve getirebilir. Almanca bilenler RO-RO-RO

yayınevinden, Fransızca bilenler de Maspero yayınevinden yararlanabilirler, isteyebilirler, ve getirebilirler. Bunun için Türkiye’de hiçbir güç kendilerine engel olamaz. Çünkü bu kitapların Türkiye’ye girmesi serbesttir.

İşte bu kitapları rahatlıkla okuyabilir, kütüphanenizin en güzel köşesine koyabilirsiniz, kimse birşey demez. Ama Türkçe’ye çevirir, hele bir de yayınlarsanız yandınız demektir. Hemen malûm savcılar ve bilirkişiler harekete geçerek bu kitapları toplattırmak ve yasaklatmak için ellerinden geleni yaparlar. Kitaplar İstanbul Adliyesinin mahzenine, çeviriciler İstanbul Adliyesinin Ağır Ceza Mahkemelerinin salonlarına gönderilir. Sonuç...? Sonucu, yeniden tekrarlamıyalım, bir kısım savcılar ve malûm bilirkişiler çok yakından ve üstelik çok iyi bilirler.

Ve bu komedi, bu aydınlıktan korkma komedisi, bu çelişkiler komedisi sürüp gider...

Bu çelişkiler komedisinin bir başka bölümünü de Ankara’nın bir kısım savcıları sahneye koymaktadır. Ankara’nın bir kısım savcıları ve malûm bilirkişiler gene Türkiye’ye girmesi serbest olan bazı kitapların Türkçe çevirileri için dâva açmışlardır:

DEVRİMDE DEVRİM (Regis Debray)

TEORİ VE PRATİK (Mao Tse-Tung))

FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ (G. Politzer)

MARKSİZM VE MİLLÎ MESELE (Stalin)

SOSYALİST EKONOMİNİN MESELELERİ (Stalin)

DİYALEKTİK VE MATERYALİZM (Stalin)

DÜN KÖLEYDİK BUGÜN HALKIZ (P. Horvath)

JEAN PAUL SARTRE KÜBA'YI ANLATIYOR

YENİ ŞİİRLER (Nâzım Hikmet)

HALK SAVAŞI HALK ORDUSU (Vo Nguyen Giap)

YASAK GAZETE VE DERGİLER

Aslında buraya Türkiye'ye girmesi yasaklanmayan yabancı dergi ve gazetelerle, Türkiye'de basılıp da yasaklanmayan gazete ve dergilerin adlarını yazmak daha iyi olurdu. Sanırız yasaklanmayanların sayısı yasaklananlardan daha azdır.

Evet, yasaklanmış yerli ve yabancı dergi ve gazeteler yığınla. Bunlardan bazılarının adlarını aşağıya yazıyoruz:

ÇEŞİTLİ SAYILARI YASAKLANMIŞ OLAN DERGİ VE GAZETELER (YERLİ)

ABC (İstanbul)
 AÇIKGÖZ (Manisa)
 ADALET (Ankara)
 ADALET (İzmir)
 AKBABA (İstanbul)
 AKİS (Ankara)
 AKŞAM (İstanbul)
 ATOM (İstanbul)
 BAĞRI YANIK (Ankara)
 BALKAN TİCARETİ (İstanbul)
 BEDİÜZZAMAN (Konya)
 BÜLTEN (İstanbul)
 BÜYÜK DOĞU (İstanbul)
 CUMHURİYET (İstanbul)
 DAS MODERNES JOURNAL (İstanbul)
 DAS NEUES MAGAZİN (İstanbul)
 DEMOKRASİYE GÜVEN (Diyarbakır)
 DEMOKRAT İZMİR (İzmir)
 DEMOKRAT EĞRİDİR (Isparta)
 DEMOKRAT (Isparta)
 DEMOKRAT TÜRKİYE (Urfa)
 DEMOKRAT AKDENİZ (İzmir)
 DEVE (İstanbul)
 DİNAR SESİ (Dinar)
 DOLMUŞ (İstanbul)
 DÜŞÜNEN ADAM (İstanbul)
 EGE EKSPRES (İzmir)

EGE TELGRAF (İzmir)
 EKSPRES (İstanbul)
 ENGİREK (Maraş)
 FETİH (İstanbul)
 FOTO MAGAZİN (İstanbul)
 FOTO RAMA (İstanbul)
 GECE POSTASI (İstanbul)
 GELİNCİK (İstanbul)
 HABER (İstanbul)
 HAREKET (Erzurum)
 HOP (İstanbul)
 HÜRRİYET (İstanbul)
 HÜR VATAN (İstanbul)
 HÜR YOL (Buldan)
 IŞIK (Maraş)
 İLERİ (Antalya)
 İSLÂM TÜRK (Karacasu)
 İŞÇİ POSTASI (İstanbul)
 KARACABEY (Karacabey)
 KARADENİZ (Keşap)
 KÜÇÜK GAZETE (Zonguldak)
 MİLLİYET (İstanbul)
 NARİN KALE (Iğdır)
 ÖNCÜ (Ankara)
 ÖZLEYİŞ (Adana)
 ÖZ HİKMET (Mardin)
 PAZAR (İstanbul)
 RESİMLİ MAYK HAMMER (İstanbul)
 SABAH (Antakya)
 SALINCAK (İstanbul)

SANTA MARİA (İstanbul)
 SERDEN GEÇTİ (Ankara)
 SES (Trabzon)
 SİZ (İstanbul)
 SON (İstanbul)
 SON HABER (Mersin)
 SON HAVADİS (İstanbul)
 SOSYAL ADALET (İstanbul)
 SÖMÜRÜCÜLÜĞE KARŞI SAVAŞ (Trabzon)
 TEF (İstanbul)
 ULUS (Ankara)
 VATAN (İstanbul)
 VUR ABASIZA (Çeşitli şehirler)
 YENİ ADANA (Adana)
 YENİ GÜN (Ankara)
 YENİ İSTİKLÂL (İstanbul)
 YENİ İSTANBUL (İstanbul)
 YENİ SABAH (İstanbul)
 YENİ RİZE (Rize)
 YENİ SARIKAMIŞ (Kars)
 YEŞİL EREĞLİ (Konya-Ereğli)
 YEŞİL GİRESUN (Giresun)
 YEŞİL YURT (Kırşehir)

ÇEŞİTLİ SAYILARI YASAKLANMIŞ OLAN
 DERGİ VE GAZETELER (YABANCI)

AÇIKSÖZ (Berlin)
 ACTION (Fransa)

ADALET (Gümülcine)
 ADAM (Amerika)
 AHER DAKİKAT (Halep)
 AHİR SAAT (Mısır)
 ALL MAN (NeW-York)
 AYDIN YOL (Berlin)
 BEAUTE (Paris)
 BAYRAK (Amerika)
 BEREDA (Şam)
 BİRLİK (Üsküp)
 CONTİNENT (Fransa)
 CUBA (?)
 DEU GRATİAS (Fransa)
 DER SPIEGEL (Almanya)
 DEVAM (Lefkoşe)
 DİO E İL PROSSİMO (İtalya)
 DİLMAÇ (Münih)
 DOĞRU SÖZ (Berlin)
 DOĞRU YOL (Halep)
 EDDİYAR (Beyrut)
 EL'ALEM (Şam)
 ELBOLİS (Kahire)
 ELCİL (Kahire)
 ELENBA EL SOVYETİYE (Beyrut)
 ELHEDEF (Hama)
 ELHÜRRİYET (Bağdat)
 ELKAİDE (Irak)
 EL SOL (Madrid)
 EL VESAİ EL İSLÂM (Kuveyt)
 ETUDE PLASTİQUES (Paris)

HELİOS (Norveç)
 HUSAPER (Kahire)
 HÜRRİYET YOLU (Fransa)
 İLÂNI HAKİKAT (Tokyo)
 İLHAM KAYNAĞI (Berlin)
 İMAGOES (Kahire)
 İTTİHADÛL CUMHURİYETİL İŞTİRAKİYETİ
 SOVYET (?)
 JEUNE AFRİQUE (Paris)
 KİM İL SUNG (Piyongyang)
 KOMÜNİST (Atina)
 LABOUR MONHLY (Londra)
 L'ART ET LE NU (Paris)
 LA GEORGİE (Paris)
 LA NATION (Fransa)
 LA TURQUİE LIBRE (Fransa)
 LA VİE SYNDİCALE (Paris)
 MEDECİNE DE FRANCE (Fransa)
 MİŞTA MAROTZİ (Sohum)
 NATURAL HERALD (Kaliforniya)
 NEWS WEEK (İngiltere)
 NEUSTRA PALABRA (Buenos Aires)
 NEW-YORK HERALD TRIBUNE (New-York)
 N.S.DE STUDIO (Danimarka)
 PARALELLE 50 (Paris)
 PARİS SOİR (Paris)

QUICK (Danimarka)
SOURIERE (Fransa)
SOVIET LEND (Yeni Delhi)
SOVIET WEEKLY (Londra)
SUNSHINE HEALTH (Amerika)
SWEIZER İ. ZEITUNG (İsviçre)
THE LİTERARY DIGEST (Amerika)
TİDLOSA (Danimarka)
TSAYN (Avustralya)
UNSERWEG (Dusseldorf)
WEEKLY EXPRESS (Hartum)

Kuzey kutbundan güney kutbuna kadar dünyanın aklınıza gelecek her yerinden dergi ve gazete var, hiç olmazsa bir nüshası yasaklanan. Ve Türkiye'de de Ardahan'dan Edirne'ye, Sinop'tan Antakya'ya kadar her yerde yasaklanmış bir yahut birkaç gazete ve dergi var.

Bütün bunlar da «demokrasi», «fikir özgürlüğü» nutuklariyle gizlenmektedir...

YASAKLANAN BAZI YERLİ ESERLER

Listeye şöyle bir baktığınız zaman bazı büyük eserlerin nasıl gaddarca yasaklandığını göreceksiniz. Sonunda beraat eden bütün bu kitapların o ilk yasaklanmalarının tek nedeni, iktidarların hoşuna gitmeyişidir.

Örneğin Sabahattin Ali'nin bir dev eseri yasaktır. Sabahattin Ali gibi büyük bir hikâyecinin

bu eserini günümüz gençliği bilmez. Kimin hakkı vardır bu eseri gençlikten, daha doğrusu Türk ulusundan kaçırmaya, saklamaya, gizlemeye? Hiç kimsenin hakkı yoktur, yoktur ama yasaklanmıştır. Hiç şüphenez olmasın bir gün bu kitap da yayınlanacak, okunacak.

Örneğin bir Nâzım Hikmet var. Bu büyük vatan şairinin, bu büyük insanın bir çok kitabını, şu anda adları ve sanları bilinmeyen kişiler yasaklamıştır. Amaçları neydi? Nâzım Hikmet'in adının öğrenilmemesini, şiirlerinin okunmamasını sağlamak. Çalıştılar, uğraştılar, didindiler, ama sonunda ne oldu? Kim kazandı? Bugün Nâzım Hikmet'in adı değil Türkiye'de, bütün dünyada biliniyor. Türk şairi denilince akla ilk Nâzım Hikmet geliyor. En büyük radyolarda okunuyor şiirleri, en büyük gazetelerde yayınlanıyor romanları, en büyük tiyatrolarda oynanıyor oyunları. Peki yasaklayıcılar nerde? Ne oldular onlar? Yoklar ortada. Belki de öldüler. Adlarını, sanlarını kimse bilmiyor onların, hiç kimse de öğrenmeyecek. Belki de bir kısmı sağdır onların. Ama çıkamazlar ortaya. «Ben yasakladım,» diyemezler.

Örneğin bir Sait Faik var. Bu dev hikâyecimiz de batıda «Türk hikâyesi» denildiği zaman ceket iliklettirmiştir. Açmı Amerika'da basılmış antolojileri, Sait Faik'in hikâyelerini görürsünüz. Bulgaristan, Fransa, Sovyetler Birliği ve diğer birçok ülke-

de Sait Faik'in hikâyeleri yayınlanmıştır, yayınlanmaktadır ve yayınlanacaktır. Ama Türkiye'de, Sait Faik'in ülkesinde bir takım dar kafalar onun en önemli eserlerinden birini yasaklamışlardır. Türk ulusu okumadı mı o eseri? okudu. Peki n'oldu? Yasaklayıcılar sanırsız büyük bir utanç içindedirler.

Örneğin bir de şu adlar var:

A. Kadir, Melih Cevdet Anday, Arif Damar, Metin Eloğlu, Şiikran Kurdakul, Ercüment Behzat Lav. Bu adlar var ya, işte bu adlar Türkiye'nin yetiştirdiği önemli şairlerindir. Ama bu altı ad korkutmuştur bazı kafaları. Gece rüyalarına girmişlerdir. Şiirleri yüreklerini hoplatmıştır o dar kafaların.

Bu şairlerin her birinin ikişer üçer kitabı vardır. Adana'daki edebiyat matinelerinde, Kars'taki şür günlerinde, Edirne'deki sanat gecelerinde şiirleri okunur, Van'daki şiir dergisinde, Sivas'taki edebiyat dergisinde, Trabzon'daki bir gazetenin sanat sayfasında, Mersin'deki bir başka gazetenin şiir köşesinde şiirleri yayınlanır. Yani Ardahan'dan Edirne'ye, Sinop'tan Antakya'ya kadar bu şairlerin adları, şiirleri dolaşır. Ama hepsi için, gazetelerin en okunmaz sayfalarında şuna benzer bir haber çıkmıştır: «Şair'in adlı eseri yasaklanmıştır.»

İşte Türkiye Cumhuriyeti'nde şaire ve şiire verilen değerin listesi:

A. KADİR — Tebliğ

ARİF DAMAR — Günden Güne

ERCÜMENT BEHZAT LAV — S.O.S.

MELİH CEVDET ANDAY — Yanyana

METİN ELOĞLU — Sultan Palamut

ŞÜKRAN KURDAKUL — Giderayak

İşte bu kitapları ülkemizde yayınlanan en iyi, en önemli şiir kitaplarının arasına rahatlıkla sokabilirsiniz. Çünkü, yasaklanmıştır. Çünkü, Türkiye'de ya aşırı gerici, ya müstehcen ya bilimsel yahut da olumlu, önemli, büyük sanat eserleri yasaklanmaktadır. Yukarda adlarını okuduğunuz şiir kitapları aşırı gerici, müstehcen ya da bilimsel olmadığına göre muhakkak büyük sanat eseridir... Ve 20. yüzyılda bu şiir kitapları Türkiye'de, Avrupa'ya en yakın Asya ülkesinde yasaklanmıştır.

Bir de şu dört şiir kitabının yasaklanma tarihlerine bakın:

1957 yılının ilk günlerinde Arif Damar «**Günden Güne**» adlı kitabıyla sezonu açıyor. Yasaklanma kararının üzerindeki tarih 22.Ocak.1957'dir. Ve tam üç hafta sonra Melih Cevdet Anday'ın «**Yanyana**»sı yasaklanıyor. Tarih 12. Şubat. 1957'dir. Yasaklayıcılar çok değil, 48 saat sonra Şükran Kurdakul'un «**Giderayak**»ına el atıyorlar. Tarih 14.Şubat.1957'-

dir. Ve yasaklayıcılar bir süre dinleniyorlar. Ve tam 42 gün sonra Metin Eloğlu'nun «**Sultan Palamut**» una takıyorlar çengeli. Yasaklanma kararının üzerindeki tarih 28.Mart.1957'dir. Ve ondan sonra da seçim yapılıyor Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde.

Örneğin bir de şu adlar var:

M. Uykusuz ve Ferruh Doğan Türkiye Cumhuriyeti'nin adını yabancı ülkelere duyuran iki büyük karikatüristidir. Ama yasaklayıcılar onların dünya çapındaki o çizgilerinden korkmuşlardır. Korktukları içindir ki, vurmuşlardır «**yasak**» damgasını M.

Uykusuz'un «**Karikatür Albümü**»ne, Ferruh Doğan'ın «**Asrileşen Köy**»üne.

YASAKLANAN BAZI YERLİ ESERLER

I. Yasaklanma tarihleri belli olmayanlar:

ASRIN GAİLESİ YAHUDİ (C. Öztelli)

AZİZNAME (Aziz Nesin)

BENERCİ KENDİNİ NİÇİN ÖLDÜRDÜ (Nâzım Hikmet)

BİR ZAİT BİR MÜSAVİ BİR (Nâzım Hikmet)

BU ARSLANA DOKUNMAYIN (M. Faruk Gürtunca)

DEĞİRMEN, DAĞLAR VE RÜZGÂR (Sabahattin Ali)

EMPERYALİZM VE GEBEREN KAPİTALİZM (Yazarı belli değil)

ERGENEKON YOLLARI (Hasan Âli)

FAŞİZM VATANDAŞLARA AÇIK MEKTUP (H. Topuz)

GAZETELERİN YAPAMADIĞI, PARTİLERİN KONUŞAMADIĞI HAKİKATLER (Neriman Hikmet)

GECE GELEN TELGRAF (Nâzım Hikmet)

HARBİN MEŞHUR ADAMLARI JOZEF STALİN (Hilmi Yayınevi)

HARP VE İSTEDİKLERİ (M. Kemâl Akkamat)

HAYALİ SOSYALİZM VE İLMÎ SOSYALİZM (M. Kemal Akkamat)

HAYATIN GAYESİ (Prof. Lütü)

HEP BİR AĞIZDAN (Tayyar Fethi)

İĞNELİ FİÇİ (Cevat Rifat)

İNGİLTERE VE ZAFERİ (Talat Sümer)

İNGİLTERE VE MÜTTEFİKLERİ (Talât Sümer)

İŞ KANUNU (Semih Lütü Kitabevi)

İTALYA'YA AÇIK MEKTUP (Rahmi Yağız)

KAFDAĞI (F. Daryal)

48 ŞAİR (Ali Tomrukçu)

KIZIL FAALİYET (R. Oğuz Türkkân)

KUDURAN FAŞİST SENİ HER YERDE BOĞARIM
(A. Gürel)

KIZILLAR VE SOLCULAR (R. Oğuz Türkkân)

LENİN'İN MEZHEBİ (Haydar Rıfat)

MEDARİ MAİŞET MOTORU (Sait Faik)

MÜSLÜMANLIĞIN BEŞ ŞARTI YAHUT İSLÂMDA
YENİLİK

NARGO (Yalçın Kaya)

NAZİM HİKMET (Yalçın Kaya)

NEREYE GİDİYORSUN TÜRKİYE (Halil Yener)

ÖLÜM MÜ, HAYAT MI

835 SATIR (Nâzım Hikmet)

SERENCAM (Muharrem Zeki)

SES (Yazarı belli değil)

SES (Ömer Lütü Göksel)

SESİNİ KAYBEDEN ŞEHİR (Nâzım Hikmet)

S.K.Ş. (Nâzım Hikmet)

SOSYALİZM (Haydar Rıfat)

STALİN DİYOR Kİ (Hasan Âli)

ŞEYH BEDREDDİN DESTANI (Nâzım Hikmet)

TARİHTE TÜRK-İTALYAN SAVAŞLARI (N.S.)

TÜRK İNKİLÂBİ YAHUT ŞARK VE GARP (Emin Türkeliçin)

TÜRK RUS SAVAŞLARI (Orhan Conker)

UNUTULAN ADAM (?)

YENİ SOVYET KANUNU ESASİSİ MOLOTOF NUTKU (S. Zekeriya)

ZAVALLI İTALYA (M. Zeki Korgunal)

2. Yasaklanma tarihleri belli olanlar:

ADNAN MENDERES SENİ PROTESTO EDİYÖRÜM (Aziz Ogan — 1929/18.2.1954)

ADNAN MENDERES VE SİYASİ HAYATI (5705/5.6.1961)

AFRİKADA AŞK ÂYINLARI (2570/26.4.1959)

ASAYİ MUSA (Saidi Nursi — 7350/11.7.1965)

BİR ŞAİRİN HİKÂYESİ (5435/26.5.1952)

BEDİİZZAMAN VE NUR RİSALELERİ (15872//18.12.1961)

GİDERAYAK (Şükran Kurdakul 1840/14.2.1957)

GÜNDEN GÜNE (Arif Damar — 783/22.1.57)

YAZACAĞIM (Aşık İhsani (7917/6.6.1966)

HAKSIZLIĞA İSYAN (Celâl Tekiner (10334/25.9.1956)

İHTİLÂLİM (Muhittin Koren (10334/25.9.1956)

İNSANLAR ARASINDA (İskender Fikret — 783/22.10.1957)

İSLAMIN DİRİLİŞİ (15357/23.10.1967)

KAZIM KARABEKİR (T. Demiray — 26.1.1961)

KİMİL (Musa Anter — 13243/2.10.1962)

KÖYE DOĞAN GÜNEŞ (Kemal Fazhoğlu — 8986/258.1960)

KÖYLÜ KÖYÜNE (Naci Caymaz — 4750/28.4.1956)

KUVAYI MİLLİYE — GEREKÇE (Hikmet Kıvılcımlı — 8406/8.8.1960)

KURT VE PARS MUSTAFA KEMAL (Zahir Güvemli — Rasim Özgen — 9629/5.9.1956)

KÜRTLERİN MENŞEİ VE KÜRT DİLİ İNCELE-

MELERİ (M.C. Minorsky — D. Kılıç — 7682/
21.6.1963)

LAYİHA MEKTUPLARI (3586/27.3.1967)

MUTLU YARINLARA DOĞRU (Mehmet Taşkesen
8839/21.6.1966)

NİÇİN HAPSEDİLDİM (A. Rıza Erenler — 1948/
23.1.1958)

NUR MEYVALARI (7406/2.7.1964)

10 KASIM HAYKIRIŞI (T.M.T.F. — 17830/
23.11.1966)

ARKADAŞ (1449/6.2.1967)

SAİDİ NURSİ HAYATI (15872/18.12.1961)

SERSERİ (Samim Akay — 8473/4.8.1956)

SOSYALİST TÜRKİYE (Ali Faik Cihan — 3858/
24.3.1965)

S.O.S. (Ercüment Behzat Lav — 10991/25.8.1965)

SOVYETLER BİRLİĞİNDE 45 GÜN (M. Zekeriya
Sertel — 1305/8.2.1955)

SULTAN PALAMUT (Metin Eloğlu — 3783/
28.3.1957)

TÜRKEŞ'İN İHTİLÂLDEKİ ROLÜ NEYDİ? (Tarık
Mengü — 3032/2.3.1962)

VUR ABALIYA (10312/26.9.1852)

VADİMDEKİ BAHAR (Ali Şinasi Özyavuz — 12395
16.12.1953)

YASSIADA VE SONRASI (T. Erer — 74/5.1.1965)

YANYANA (Melih Cevdet Anday — 1787/12.2.957)

YASAKLAR CENNETİ

Evet, Türkiye bir yasaklar cennetidir. Akla gelebilecek her çeşit basılı nesne yasaktır, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde. Kitap, dergi, gazete, broşür, bildiri, albüm, harita, takvim, afiş, filim, fotoğraf, plâk, bülten nutuk, döviz, kaside, katalog, kartpostal, risale, destan, mektup, fotokopi, rapor, pul, şekerlerin sarılı olduğu kâğıtlar, faturalar, ses bant-

ları, rozetler ve daha bir sürü şey yasaktır Türkiye'de.

YASAK

KARTPOSTALLAR

İnsanlar çeşitli devirlerde çeşitli öldürücü silâhlardan korkmuşlardır. Örneğin Taş devrinde taştan yapılan kamalardan, Maden devrinde demirden yapılan silâhlardan, Atom devrinde de, yani 20. yüzyılda atom gücünden korkmuşlardır. Ve işte bu yüzyılda ülkemizdeki bazı kişiler güvercinden, daha doğrusu güvercinin kendinden değil de resminden korkmuşlardır:

«Üzerinde güvercin resmi bulunan kartpostal-
ların Türkiye'ye girmesi yasaktır.»

Yalnız «güvercin» li kartpostal yasak değil Türkiye'de:

«Almanca, İngilizce, Fransızca, Rusça, Polonezce kartpostalların Türkiye'ye girmesi yasaktır.»

Bu karara göre Fransa'dan, Almanya'dan yahut da İngiltere'den Türkiye'ye tek bir kartpostalın

bile girmemesi gerekiyor. Öyle ya, koskoca ve kesin bir karar alınmış.

Ama sanıyoruz ki, bugün Türkiye'ye en çok bu üç ülkeden kartpostal geliyordur. Peki nerede kaldı kararın ciddiyeti?

YASAK DUALAR

Karınca Duası, Çevirge Duası, Enamı Şerif, Mührü Şerif Dua Levhası, Münacaatı Şerif, Mevli di Şerif, Kürtçe Mevlüt, Türkçe Mevlüt, Tam ve İlâveli Mevlüdu Nebevi, Mızraklı İlmühal'ler de yasaktır.

YASAK FOTOĞRAFLAR

Çeşitli fotoğraflar yasaktır Türkiye'de. Örneğin Almanya'da basılan Adnan Menderes'in fotoğrafları 6452 numarayla 21.6.1960'ta yasaklanmıştır.

Örneğin Süleyman Demirel'in partisi seçimi ka-

zandıktan iki gün sonra, 7.10.1965'te 13417 numarayla şu yasak kararı alınmıştır: **«Başbakan Yardımcısı Süleyman Demirel'in masonluğuna ait fiş ve İnönü'nün önünde durur vaziyetteki resimleri.»**

Örneğin Küba'yla ilgili resimler. Bunlar 38 taneymiş ve 4853 numarayla 13.4.1963'te yasaklanmış. Örneğin Stalin'in bir resmi. Fransa'da biri tutmuş, Stalin'in resmini elle çizmiş. Ve 8.10.1953'te 10098 numarayla bu resmin Türkiye'ye girmesi yasaklanmış.

Örneğin Türk - Yunan Dostluğunu rencide edecek mahiyette fotoğraflar da yasak.

Örneğin Polonya'da basılan ve yahudileri tezyif eden kartpostalların da Türkiye'ye girmesi yasak.

Örneğin Batı Almanya'da basılan yazı ve resim-fotokopileri de yasak. 49 taneymiş bunlar ve 13956 numarayla 24.9.1966'da Türkiye'ye girmesi yasaklanmış.

VE BAŞKALARI

Neler yasak değilki Türkiye'de...

Örneğin Pekospil yasak. 10455 numarayla 19.10.1953'te yasaklanmış...

Örneğin plâklar yasak. İngiltere'de basılan Aram Haçaturyan'ın oyun ve düetlerinin bulunduğu plâk 3132 numarayla 7.3.1959'da yasaklanmış. Halime plâğı 9516 numarayla 26.7.1965'te yasaklanmış. İngiltere'de basılan Rus halk şiir ve şarkılarının bulunduğu plâk da Aram Haçaturyan'inkiyle aynı anda yasaklanmış. İstanbul Şehrinin Monoloğu adlı plâk da 14404 numarayla 29.9.1966 tarihinde yasaklanmış. Bachalor Tom Peiping plâğı da 8317 numarayla 29.7.1964'te yasaklanmış...

Örneğin iki sayfadan ibaret Arap harfleriyle yazılmış mektup bile yasak. Kimin kime yazdığı belli olmayan bu mektup 11204 numarayla 3.10.1961'de yasaklanmış.

Örneğin bir rozet bile yasak. Mavi mineli dünya üzerinde disk atan atlet resmi ve üst tarafında (F.M.J.D.), altında (SPORTJEUNESSE) yazılı rozet 9660 numarayla 5.9.1955'te yasaklanmış.

Daha neler neler var. Örneğin bir kitabın sadece kapağı yasaklanmış. Taraskon'lu Tartaren'den tutun Dostoyevski'nin bir eserine kadar daha bir sürü garip yasaklar var.

SONUÇ

Gördünüz «**fikir özgürlüğü komedisi**» nin somut örneklerini.

Peki bu terör önemli eserlerin yayımını engelleyecek mi? Yoo... Ne diyor Başbakan Süleyman Demirel: «**Zor metodları ile hiçbir şey yapıldığı görülmemiştir.**»

Ve gene kitaplar yayınlanacak. Gene savcılar kitaplara el atacak. Gene bilirkişiler rapor verecek.

Gene kitaplar toplatılacak. Gene çeviriciler mahkemeye verilecek. Ve her zamanki gibi gene savcı - bilirkişi ikilisi, Anayasa'yı çiğneyecekler ve gene yenilgiden kurtulamayacaklar.

Ve gene kitaplar yayınlanacak... Bu böyle biline...

SERBEST OLUP DA
YASAK OLAN
KİTAPLAR

**Mao Tsé-toung :
La Guerre révolutionnaire**

10 18

Ellerinde Basın Kanunu'nun 31. maddesi bulunduğu halde hiçbir Bakanlar Kurulu bu kitapların Türkiye'ye girmesini yasaklamamıştır...

MAO TSE-TUNG
Çin
kurtuluş
savaşı

Çeviren: Ahmet ARGIN

Ama Türkiye'ye girişı, dağıtılışı ve satışı serbest olan eserin Türkçesi Anayasa'nın 22. maddesine aykırı olarak toplanmıştır.

Ellerinde Basın Kanunu'nun 31. maddesi bulunduğu halde hiçbir Bakanlar Kurulu bu kitabın Türkiye'ye girmesini yasaklamamıştır...

Ama Türkiye'ye girişi, dağıtılışı ve satışı serbest olan eserin Türkçesi Anayasa'nın 22. maddesine aykırı olarak toplanmıştır.

LITTLE LENIN LIBRARY.
VOLUME 10

LENIN

By JOSEPH STALIN

INTERNATIONAL PUBLISHERS
341 FIFTH AVENUE • NEW YORK

Ellerinde Basın Kanunu'nun 31. maddesi bulunduğu halde hiçbir Bakanlar Kurulu bu kitabın Türkiye'ye girmesini yasaklamamıştır...

JOSEF STALİN
LENİN

Çeviren : SEÇKİN ÇAĞAN

Ama Türkiye'ye girişı, dağıtılışı ve satışı serbest olan eserin Türkçesi Anayasa'nın 22. maddesine aykırı olarak toplanmıştır.

Habora
Kitabevi
Yayınları

BİLGİ DİZİSİ :

Türkiye'de İşçi Sınıfı (Oya Sencer)	15 T.L.
Yirminci Yüzyılda Marksizm (Roger Garaudy)	12.50 T.L.
Yağma Edilen Türkiye (Demirtaş Ceyhun)	10.00 T.L.
Haçlı Emperyalizm (Demirtaş Ceyhun)	6.00 T.L.
Çin Kurtuluş Savaşı Mao Tse-Tung)	10.00 T.L.
Leipzig Duruşması (Ernest Fischer)	10.00 T.L.
Ya Vatan Ya Ölüm (Fidel Castro)	7.50 T.L.
Çekoslovakya Meselesi (Fidel Castro)	5.00 T.L.
Fidel Castro Konuşuyor (L. Lockwood — F. R. Allemann)	5.00 T.L.
Vietnamda Halk Savaşı ve Amerika (Giap)	7.50 T.L.
Amerikan Komünist Partisi (Ahmet Angın)	7.50 T.L.
Bolşevizm (Bertrand Russell)	7.50 T.L.
Yasak Kitaplar (Bülent Habora)	7.50 T.L.
Lidice (Eleanor Wheeler)	5.00 T.L.
Dünya Hükümeti C.I.A. (Finney — Wecker)	4.00 T.L.
Lenin (Jozef Stalin)	4.00 T.L.
Anarşizm (Kropotkin)	4.00 T.L.
Seçme Düşünceler (Bakunin)	4.00 T.L.
Sosyalist Realizm (A. Siniavski)	4.00 T.L.
Türk Toplumunun Tarihsel Evrimi (Oya Sencer)	5.00 T.L.
Sosyalizm, Sendikalizm, Komünizm, Anarşizm (C.E.M. Joad)	5.00 T.L.
Nazım Hikmet Üzerine (Zühtü Bayar)	3.00 T.L.
Politika ve Üniforma (C. de Gaulle)	2.00 T.L.
Grevler, Sendikalar, Partiler (Rosa Lüksemburg)	7.50 T.L.

ROMAN DİZİSİ

İspanya Yaşasın Ölüm (Nikos Kazancakis)	10.00 T.L.
Toda Raba (Nikos Kazancakis)	10.00 T.L.
Çirkin Amerikalı (W. Lederer - E. Burdick)	10.00 T.L.
Gürültülü Birkaç Saat (Muzaffer Buyrukçu)	10.00 T.L.
Cezaevi Günleri (Max Frisch)	12.50 T.L.
Ünlü Filimlerin Romanları — Ciltli kuşe şömiz —	15.00 T.L.
Ve O Döndü (Boris Polevoy)	7.50 T.L.
32 Saat Özgürlük (Gyula Hernadi)	7.50 T.L.
Hafiye (Maksim Gorki)	6.00 T.L.
Savaşın Yankıları (Anatoli Kalinin)	6.00 T.L.
Amerika Amerika (Elia Kazan)	6.00 T.L.
Savaş Çağı Umut Çağı (Oya Baydar)	6.00 T.L.
Natacha (A. Roubé Janski)	5.00 T.L.
400 darbe (F. Truffaut — M. Moussy)	5.00 T.L.
Dolce Vita — Tatlı Hayat (F. Fellini — Lo Duca)	5.00 T.L.

HİKÂYE DİZİSİ :

Bir Şefin Çocukluğu (Jean-Paul Sartre)	5.00 T.L.
Gizlilik (Jean - Paul Sartre)	3.00 T.L.
Kavga (Muzaffer Buyrukçu)	6.00 T.L.
Darağacından Rapor — Çekoslovak Hikâyeleri	3.00 T.L.

ŞİİR DİZİSİ :

Tahir ile Zühre (Afşar Timuçin)	3.00 T.L.
Gebe (A. Aydın Hatipoğlu)	3.00 T.L.
Çömçe Gelin (A. Aydın Hatipoğlu)	3.00 T.L.
Yasak (Sennur Sezer)	3.00 T.L.
Soy Savaşı (Ceyhun Can)	3.00 T.L.
Şiirlerle Sinema — Antoloji —	3.00 T.L.
Rus Ozanları — Antoloji —	3.00 T.L.

OYUN DİZİSİ :

Seçmeler — Nobel 1966 (Nelly Sachs) 5.00 T.L.

Tahtakurusu (Mayakovski) 4.00 T.L.

SENARYO DİZİSİ :

Sevmek Seni (Cengiz Tuncer) 3.00 T.L.

Aşkın Dünyü, Bugünü, Yarını (Tarık Dursun K.) 3.00 T.L.

54

SERBEST

KİTAPLAR

HABORA
kitabevi

6.- Lira